

Apocalipsis

Jesucristo Juanta rikachishankuna

Jesucristupa apustulnin Juanmi kay Apocalipsis libruta iskribiran. Chaynu iskribinanpaq katinmi Tayta Dyus uk angelta kaçhamutin, Juanta rikachiran kay pachapi, syilupi ima pasayanqa nir. Chay rikachishankunatami Juanqa iskribiran nuqanchikkuna imanu qisçhakarpis wanunakaman Jesucristupi kriyishanchiknulla shachinakunallapapaq.

Kay libruta liyirmi intrakayanchik Jesucristo qashan shamuyanqa nir. Chaynullami intrakayanchik tukuy runakuna wanushanmanta kawsamutin Jesucristo rikar yaçhayanqa nir. Chaynullami paypi kriyiqkunapis tukuy tyimpu paywan pulla kawsayashunllapa nir intrakanchikpis.

Manaraq kay Apocalipsis libruta iskribirmi Juanqa “San Juan” libruta iskribiran. Chay “San Juan” libruta liyirmi intrakayanchik kay pachapi Jesucristo karqa imanu kawsaran nir. Chaynullami Juanqa kimsa kartakunata iskribiran. Tukuy chay iskribishan librukunataqami tarinchik Mushuq Testamentupi.

Juanmi iskribiran Jesucristo rikachishankunata

1 ¹Taytanchikllapa Dyusqami jwisyu diya çhamunanpaqna katingqa imakunami pasayanqa nirqa Jesucristutaraq intrachiran. Chayna Jesucristuqa sirbiqninkunata intrachinanpaq. Piru Amitunchikqami, uk angelninta kaçhamutin sirbiqnin Juantaqa allita intrachiran. ²Chaymi Tayta Dyus, Jesucristuta intrachishantaqa Juanqa intrakashanrayku tukuy rikashanta, uyupashantaqa karanta rimayan.

³Chaymi mayqanpis Dyusmanta kaq kay rimayta liyir manaqa uyakur tukuy shunqunwan kasuqkunaqa kusa

shumaqmi kanqallapa. Chaqa Tayta Dyus tukuy ima pasanapaq nishanqami shipchamunna kumplikananpaqqa.

Juanmi syiti pwiblupi kriyiqkuna tantakayashanllapaman iskribin

⁴Nuqa Juanmi, prubinsya Asiapi syiti pwiblupi kriyiqkuna kankillapa chayman iskribimuni. Chaymi kusalata Taytanchik Dyusman mañakuni pay yanapar kusala shumaqta ima kawsachishunanllapapaq. Chaqa paymi unaymanta karanllana. Chaynulla kananpis kanlla. Chaymi maydiyapis shamunqa. Chaynullami mañakunipis Tayta Dyus tar mantakunan naypanpi syiti Ispiritukuna^a kaqpis kusa shumaqta yanapar kawsachishunanllapa-

---

a 1.4 Tayta Dyuspa naypanpi syiti Ispiritukuna nirqami intrachimanchikpis Tayta Dyuspa Santu Ispiritunqa syiti pudirniyjun nir. Masta intrakanarqa rikashunllapa Zacarías 4.2-10; Isaías 11.2.

paq. ⁵Jesucristumanpismi mañakuni kusa shumaqta yanapar kawsachishunanllapa-paq. Chaqa paymi allita Taytan Dyuspaqqa intrachimanchikllapa. Paymi puntata kawsamuran. Chaynulla paymi mantan tukuy kay pachapi mantakuqkunamatapis. Chaqa Jesucristuqami munamashanchikllaparayku yawaminta ichar uchanchik-kunamantaqa washamashanchikllapa. ⁶Chaynu tukuyta washarmi uklapaq yupayna tikrar, kusa mantakuq imana kanallapapaq nimashanchikllapa. Chaynullami akramashanchikllapapis uk kura yupay kar, Jesucristupa Taytan Dyuslatana sirbinallapapaq. ¡Chaymi ashwan Jesucristuqa tukuy tyimpupaq mantakun nir ima alabashunllapa! ¡Chaynumi kanqa!

⁷ ¡Jesucristumi puktay rurilata shamunqa!

Tukuymi rikanqallapa,
wanutin tukshir uchkuran
chaykunamatapis.

Tukuy pachamanta runakunapis
rikanqa.

Kusatami llakir paypaq waqanqa-
llapa.

¡Arí chaynumi kanqa!

⁸“Nuqami chay punta litra Alfa ninllapa chay, chaynulla chay tukukanan litra Omega kani. Chaynullami chay punta chay, tukukanan chay kani”. Chaynumi nin Amitunchik kusa puytiq Tayta Dyusqa. Chaqa paymi unaymanta karanllana. Chaynulla kananpis kanlla. Chaymi maydiyapis shamunqa.

**Juanmi kusala puytiq
Jesucristuta rikaran**

⁹Nuqa Juanmi, Jesucristupi kriyishay-rayku kriyiq masikillapa kani. Chaynu karmi qamkuna yupay kusalata qischakar imamapis shachinakuni. Chaqa nuqapismi Tayta Dyus mantaku-yashanwanna kani. Chaymi Tayta Dyuspa rimaqnin kar, Jesucristupaq

yaêhachikushayrayku, aypar apamaran-llapa chay mar yaku êhaypipi uk pacha Patmos shutiq karan chayman. ¹⁰Piru Amitunchikta alabanapaq diyapi Tayta Dyusman mañakutiyyqami, Santu Ispiritu kusala shumaq imakunata rikapakuchi-maran, uyapakuchimaran ima. Chaymi ikiymanta uyaparay uk kusa jwirti rimayta. Chay rimaymi trumpita kusa jwirtita waqaq yupay karan. ¹¹Chaymi nimayaran: “[Nuqami chay punta litra Alfa ninllapa chay, chaynulla chay tukukanan litra Omega kani. Chaynullami chay Punta Kaq chay, Tukukanan Kaq chay kani.] Uk librupi iskribiy kay rikashaykita. Chaymanta kaêhanki prubinsya Asiapi syiti pwiblukunapi kriyiqkuna kan chayman. Chay kriyiqkuna kan chay pwiblukunaqami kaykuna: Éfeso, Esmirna, Pérgamo, Tiatira, Sardis, Filadelfia, Laodicea ima”.

¹²Ikimanmi tikrarakaray rikanaypaq mayqanshi willamayaran nir. Piru ashwan rikaray urumanta rurakasha syiti bilirukunata. ¹³Chay syiti bilirukunapa êhaypinpimi rikaray uk runa yupay rikêhaqta. Mudananqami êhakinkaman êhayaran. Urumanta rurakasha wâhkutami qasqunkaman wâhkakusha karan. ¹⁴Aqchanqami imanutaq yuraq utku chaynulla puktay-mapis kusala yuraq chaynu karan. Nawinkuna-shuypaqa, nina miraq yupay karan. ¹⁵Êhakinkunaqami urnupi brunsi rupachir kamkachikasha yupay kusalata llipyarayaran. Riman-an-shuypaqa, kusala jwirti karan imanutaq riyumaqa kusala achka karqa lanyan chaynu. ¹⁶Nataq allilaw makinpi-shuypaqa, syiti qullarkunata charikusha karan. Shiminmanta-shuypaqa yarqamuyaran uk ispada kadalawunman kusa filuyjun. Qaqllanqami imanutaq rupaymaqa kusalata llipyaramun chaynu karan.

¹⁷Chaynuta rikarqami nuqaqa wanusha yupay çhakinman rataray. Piru payqa allilaw makinta nuqapa anayman çhurur nimiran:

“Ama manchakuychu. Nuqami Punta Kaq chay, Tukukanan Kaq chay kani.

¹⁸Nuqami kawsani. Wanushami karay. Piru kananqami tukuy tyimpupaqna kawsani. [Chaynumi kanqa]. Nuqami llabita purichini chay wanuyyata, chaynulla chay wanushakuna mayman çhi riyana^b chayman riqkunapaq ima.

¹⁹“Rikashaykitami iskribinki, kanan imakuna pasayan chayta, chaynulla maydiyapisi pasayanqa chaymatapis. ²⁰Piru kananqami intrachishayki chay syiti qullarkunata allilaw makiypi charikushaypaq, chaynulla chay urumanta syiti bilirukunapaq: Chay syiti qullarkunaqami intrachimanchik chay syiti pwiblupi kriyiqkunata rikaq angelkunapaq. Nataq chay syiti bilirukuna-shuypaqa intrachimanchik chay syiti pwiblupi kriyiqkunapapaq.

Éfeso pwiblupi

kriyiqkunaman iskribin

2 ¹“Chay Éfeso pwiblupi kriyiqkunata rikaq angelmanmi kayta iskribiy:

Chay syiti qullarkunata allilaw makinpi charikusha chay, chaynulla chay syiti bilirukunapa çhaypinpi puriq chayqami kaynu nin:

²Nuqami, qamkuna Efesupi kriyiqkunapaqqa yaçhani tukuy imata

rurayashaykillapapaq. Riqsishuni-llapapismi kusata qisçhakar imamapisi shachinakur yaçhachikuyashaykillapapaq. Chaynullami yaçhanipisi, chay mana allinta ruraqkunawanqa mana pulla kayta puytinkillapachu nir. Chaynullami yaçhanipisi chay apustul kani niqkunatapis allita rikar yaçhachikillapapaq mana chiqap apustulkunachu kasha nir. Chaymi ashwan qamkunaqa yaçhashaykillapana kusala llullakunami kasha paykunaqa nir. ³Maydiyapismi nuqalapi kunfyakashaykillapa. Chaymi nuqarayku kusata qisçakashaykillapa, mana shaykurlamapischu.

⁴Piru kananqami nishaykillapapisi mana allinta tukuyashaykillapapaqna: Chaqa kananqami qamkunaqa imanutaq puntallamataqa nuqapaq kusalata llakiq kankillapa manana chaynunachu kankillapa nir. ⁵Chaymi allita yarpur, imapi uchakusha kani nir, Dyusman qashan tikrakar imanutaq punta kashaykillapanullana rurayllapa. Piru mana chaynu ruratki-llapaqami nuqa shamur kastigashur chay biliru kaqkunamatapis ashuchishaq qamkunamantaqa. ⁶Piru chay Nicolaifta runakuna^c mana allinta yaçhachikuyashanta nuqa yupaylla çhiqniyashaykillapami kusa allinta yarpuchiman.

⁷Chaymi rinriyjun kaqkunaqa uyakunqallapa, Santu Ispiritu tukuy kriyiqkunata willashantaqa! Chaymi

---

b 1.18 Kay wanushakuna maymançi riyana nirqami intrachimanchik Jesucristupi tukuy kriyiqkunaqami riyanaqa paywan nir. Nataq chay mana kriyiqkuna-shuypaqa riyanaqa uk lugarman chaypina qisçhakar ima yarakusinanllapapaq maydiya Amitunchik infyiruman rianapaq ninankaman, nir. **c 2.6** Nicolaifta runakuna nirqami intrachimanchik Nicolás shutiq runa yaçhachikushanta kasuqkunapaq. Chaqa paykunaqami yarpuqllapa Jesucristupi kriyiq karnaqashi imatapis munashanchiknulla rurar, chay yanqa dyus nishanllapakunaman ufrinda nir çhuranllapamatapis mikuyta puytinchik, chaynulla runa kar warmi karmapisi ukwan ukwan punuyta puytinchik nir.

shachinakur binsikuq chaytaqa, tukuy tyimpupaq bidanchikta qumanchik chay qirupa puquyninta qarashaq. Chaqa chay qiruqami Dyuspa shumaq luryanpi kan.

**Esmirna pwiblupi
kriyiqkunaman iskrubin**

⁸“Chay Esmirna pwiblupi kriyiqkunata rikaq angelmanmi kayta iskrubiy:

Punta Kaq chay, chaynulla Tukukanan Kaq chay, wanur qashan kawsamusha chayqami kaynu nin:

⁹Nuqami, qamkuna chay Esmirnapi kriyiqkunataqa riqsishunillapa imanumi qischakankillapa nir. Riqsishunillapapis mana imayjunchu kankillapa nir. Piru alli yaçhaymantaqami nuqapaqqa kusa imayjun kankillapa. Yaçhanipis imanumi qamkunapaq mana allinkunata rimanllapa nir. Chaqa paykunaqami nin: Israel runakuna kashanchikllaparayku Dyuspa kaqninkunana kanchikllapa nir. Piru chiqaptaqami dyablupa kaqninkuna paykunaqa.

¹⁰Amami manchakunkillapachu imanu qischakarmapis. Chaqa dyabluqami qamkunamanta wakinnlataqa, karsilman ima itanqallapa. Chaynu rurarmi rikashunqallapa allitachush nuqapi kriyinkillapa nir. Chaynumi dyis diyallataqa kusalata qischakankillapa. Piru nuqapi kriyishaykillapanullami, maydiya wanunaykillapakaman shachinakunkillapa. Chaynu katkillapaqami nuqaga kurunata rigalashurllapa tukuy tyimpu kawsaytana qushaykillapa.

¹¹Chaymi rinriyjun kaqkunaqa uyakunqallapa, Santu Ispiritu tukuy

kriyiqkunata willashantaqa! Chaqa kaynumi niran: ‘Chay shachinakur tukuy mana allinkunata binsiqkunataqami, yanapatiy manana ishkay kutipaq wanurqa qischakanqanachu’ nir.

**Pérgamo pwiblupi
kriyiqkunaman iskrubin**

¹²“Chay Pérgamo pwiblupi kriyiqkunata rikaq angelmanmi kayta iskrubiy:

Chay ispada kadaladunman kusa filuyjunta purichiqmi, qamkunapaq kaynu nin:

¹³Nuqami allita yaçhani qamkuna chay Pergamupi kriyiqkunaqa chay maypiçhi dyablu tar mantakun chaypi tayankillapa nir. Piru chaynu karmapismi, nuqapi kriyishaykillapamantaqa mana chiqanchakashaykillapachu. Chaymi nuqapaq chiqap rimaqniy Antipasta chay dyablu tayashan pachapi wanuchitinllapa rikasha karmapis, mana chiqanchakashaykillapachu nuqamantaqa.

¹⁴Chaynu karmapismi aykala mana allin imakunata rurashaykillaparayku kusala mana allinta yarpuchimankillapa. Chaqa qamkunamanta wakinnkillapaqashi, chay unay Balaam^d mana allin nishankunata kasur kawsankillapa. Chaqa Balaamqami chay mantakuq Balacta animachiran Israel runakunata willatin, yanqa dyuskuunanam ufrinda nir animalta çhuranllapapa aychanta mikur, chaynulla warmi kar, runa karmapis ukwan ukwan punur ima uchakunanllapapaq. ¹⁵Chaynullami qamkunamanta wakinkunaqa chay Nicolaíta runakuna yaçhachikushanta [çhiqni-

d 2.14 Balaampaq mas intrakanarqa rikashun Números 25.1-3; 31.8-16.

yashayta] yaĉhakusha, mana chiĉan-chakanayanllapachu. ¹⁶Chayraykumi allita yarpur tukuy mana allinkunata rurashaykillapataqa dijar qashan Dyusmanna tikrakayllapa. Piru mana chaynu ruratkillapaqami mana tardarchu nuqa qamkunaman shamur, chay ispada shimiyanta lluqshimuqlawan maqanakur limpu imanachir tukchishaykillapa.

¹⁷Chaymi nini: ¡Rinriyjun kaqkunaqa uyakunqallapa, Santu Ispiritu tukuy kriyiqkunata willashantaqa! Chaymi chay shachinakur tukuy mana allinkunata binsiqkunataqa, qarashaq chay ‘*maná*’ shutiĉ mikuy mana rikayashanllapata. Chaynullami qushaqpis uk yuraq rumisituta. Chay rumipimi uk mushuq shuti iskríbikasha. Chaytaqami mana mayqanpis riqsinchu. Ashwanmi chay mayqanĉhi aypayanqa chayla riqsinqa.

**Tiatira pwiblupi
kriyiqkunaman iskríbin**

¹⁸“Chay Tiatira pwiblupi kriyiqkunata rikaq angelmanmi kayta iskríbiy:

Dyuspa Wamran nawinmapis kusala nina miraq yupay chay, chaynulla urnupi rupachir kamakachikasha brunsi kusalata lliyparaq ĉhakiyjunqami kaynu nin:

¹⁹Nuqami, qamkuna chay Tiatirapi kriyiqkunapaqqa allita yaĉhani tukuyula rurashaykillapakunataqa. Chaynullami yaĉhanipis imanumi nuqata munamar, kusata nuqapi kriyinkillapamapis nir. Chaymi ashwan chay punta rurayashaykillapamantaqa kananqa mana shaykuq kusala shumaqta imatapis rurarna sirbimankillapa nir yaĉhanipis.

²⁰Piru yaĉhasha kani chay mana allinta tukushaykillapakunata. Chayshi qamkunaqa, chay warmi Jezabel shutiĉ ima mana allinta ruratinpis mana imatapis willankillapachu. Chay warmiqami, Dyuspa rimaqnin yupay tukunla. Chaymi ashwan mana allinta yaĉhachikur, nuqapi kriyiqkunata llullachinllapa, warmi kar manaqa runa karmapis ukwan ukwan pununanpaq, chaynulla chay yanqa dyus nishanllapakunaman ufrindapaq animalta ĉhurananllapata mikunanllapapaq ima nir. ²¹Chaymi nuqqaqa chay warmitaqa ayka diyallataqa dijasha kani, allita kwintata qukar Dyuspina kriyinanpaq. Piru payqami mana kasumar, chay ukwan ukwan punuyashanmatapis mana dijashalamapischu. ²²Chayraykumi chay warmitaqa kastigashaq, nanaywan kar mantanllapina usurananpaq. Chaynulla chay mayqan runakunapis chay warmiwan punuqkunapis, mana uchanta dijatinqa paykunatapis kusala mana allinta rurar qischashaq. ²³Chaynulla chay warmi yaĉhachikushanta kasuqkunatapismi nuqa lisyatiy wanunqallapa.^e Chaynu tukuy mana allinta ruraqkunata tukchityimi chay tukuyula nuqapi kriyiqkunaqa kwintata qukar ninqallapa: ‘Amitunchikqami tukuyula yaĉhamanchikllapa imanunshunqunchikpi yarpuyashanchikllamatapis’ nir. Chaymi tukuy imata yaĉhashuqllapa karmi, allita rikashurllapa imanun kanaykillapapaqpis nishaykillapa.

²⁴Piru chay Tiatira pwibullamanta wakinkunaqami chay warmi mana allinta yaĉhachishutinllapaqa mana

---

e 2.23 Chay warmi yaĉhachikushanta kasuqkunatapismi nuqa lisyatiy wanunqallapa nirqa intrachimayninchikta puytin, wamrankunamapis wanunqa mana allinta rurashanrayku nir.

kasushaykillapachu. Chaynulla dyablupaq mana yaçhashaykillapata yaçhachishutinllapapis mana kasur, mana riqsishaykillapalamapischu. Chayraykumi mana mas imakunata ruray nishuyllapamatapis puytinichu. ²⁵Ashwanmi nishaykillapa: Chay imanutaq nuqapi kriyishaykillapanullami shachinakuskinkillapa, maydiya nuqa shamunaykaman nir.

²⁶Chaymi mayqanpis chay tukuy mana allin kaqkunata binsir nuqa munashaylata shachinakur ruraqkunataqa, tukuy pachakunapi mantakunanllapapaqna çhurashaq. ²⁷⁻²⁸Chaqa imanutaq Taytay Dyusmaqa, nuqa mantakunaypaq çhuramasha, chaynullami mantakunqallapa jyruru baranta charikurlla. Chaymi mayqantapis mana allinta tukuqtaqa manka allpata yupay limpu llampuchanqallapamapis. Chaynullami yanapashaq-pis paykunaqa imanutaq achkiyaypimaqa uk atun qullarsitu achkirachikun chaynu kananllapapaq.

²⁹Chaymi rinriyjun kaqkunaqa uyakunqallapa, Santu Ispiritu tukuy kriyiqkunata willashantaqa!

Sardis pwiblupi kriyiqkunaman iskribin

3 ¹“Chay Sardis pwiblupi kriyiqkunata rikaq angelmanmi kayta iskribiy:

Dyuspa syiti Ispiritunkunata^f purichiq kaq, chaynulla chay syiti qullarta purichiq kaqqami kaynu nin:

Nuqami, qamkuna chay Sardispi kriyiqkuna imata rurashaykillapatapis yaçhani. Chaynullami yaçhanipis imanumi runakuna kusalata alabashunllapa Jesucristupi kusalata kriyinkillapa nir. Piru nuqapaqqami wanusha yupayna

kankillapa. ²Chayraykumi rikçhakuq yupay kusalata shachinakur chay rurayashaykillapataqa kusa allinlatana rurayllapa. Chaqa nuqapa rikayniypi, chaynulla Taytay Dyuspa naypanpiqami imatapis mana karanta rurayashaykillaparayku wanusha yupayna kankillapamapis. ³Chaymi nishaykillapa: Imataçhi yaçhachishushanllapapi yarpur Taytanchik Dyusmanna qashan tikrakayllapa. Chaqa chay yaçhachishushanllapapi mana yarpur punuq yupaylla katkillapaqami manapis yarpuyatkillapa uk suwakuq yupay qamkunamanqa rikarimushaq.

⁴Piru chay Sardis pwiblullapimi wakinllaqa manaraq raçhpanta liqwachaqa yupayqa mana allinkunata rurashallaparaqchu. Chay paykunami nuqawan maydiyapis purinqallapa yuraq intiruta mudakurna. Chaqa paykunaqami chaynu kananpaq kusala allin. ⁵Chaymi mayqanpis shachinakur tukuy mana allin kaqkunata binsiqkunaqa yuraq intiruta mudakurna kawsanqallapa. Chaynulla chay maypiçhi tukuy tyimpupaq kawsananllapapaq librupi shutin iskribikashataqa, manami burrahaqnachu. Ashwanmi Taytay Dyuspa naypanpi chaynulla angelninkunapa naypanpimapis kusala allinpaqna riqsishaq paykunataqa.

⁶Chaymi nishaykillapa: ¡Rinriyjun kaqkunaqa uyakunqallapa, Santu Ispiritu tukuy kriyiqkunata willashantaqa! nir.

Filadelfia pwiblupi kriyiqkunaman iskribin

⁷“Chay Filadelfia pwiblupi kriyiqkunata rikaq angelmanmi kayta iskribiy:

f 3.1 Dyuspa syiti Ispiritunkuna nirqami intrachimançhik Tayta Dyuspa Santu Ispiritunqa syiti pudirmiyjun nir.

Mana uchayjun kar, tukuyta chiqap
kaqlata rimaq, chaynulla unay
gubyirnu Davidpa ayllunmanta kar
Dyuspa mantakuyninpa labinta
purichir, mayqanmi yaykunqa
chaynulla mana yaykunqachu
niqqami, kaynu nin:

⁸Qamkuna Filadelfiapi kriyiqkuna
tukuy allinlata rurashaykillapatami
yaçhani. Chaymi naypaykillapaman
chapakur rikayllapa. Chay naypayki-
llapapimi uk punkuta kiçhallata
rikankillapa. Chaytaqami chaynu
kiçhalla kananpaqqa, nuqa chaynu
nisha kani. Chaymi chay kiçhalla
kaqtaqa mana mayqanpis kirpayta
puytinqachu. Piru

qamkuna-shuypaqami, mana jwirsay-
jun karmapis nuqamantaqa mana
pinqakurlamapischu, nishushayllapa-
latana kasur kawsashaykillapa.

⁹Chaymi chay dyablu nishankunata
kasur, pay munashanta ruraqkuna-
taqa, nuqa nitiy kusallata rispitar
naypaykillapapi qunquringallapa.
Chaynuqami paykunaqa yaçhanqa-
llapa qamkunapaqqa imanumi
kusallata llakipashushallapa kani nir.
Chaqa chay runakunaqami kusallata
llullakur ninllapa: Israel runakuna
karmi Dyuspa kaqninkuna kanillapa
nir. Piru chiqaptaqami dyablupa
kaqninkuna paykunaqa.

¹⁰Nataq qamkuna-shuypaqami
nuqapi kriyishaykillapanulla kusallata
shachinakushaykillapa, michka
qischakarmapis. Chayraykumi kay
pachapi kusala qischakaykuna kanqa
chaymanmatapis washashaykillapa.
Chaqa chay qischakaykunaqami
chaynuqa kanqa rikar yaçhanaypaq
mayqankunashi allita nuqapi
kriyinnllapa nir.

¹¹Chaymi nishaykillapa: Shamunay-
paq diyaqami shipchana. Chayray-

kumi imata rurarpis karanlata nuqa
munashaynula ruraskinkillapa.
Chaynuqami chay kurunataqa
karantana aypankillapa, mana
mayqanpis kitashutinllapanachu.

¹²Chaqa mayqanpis chay mana allin
kaqta binsiqtaqami, Taytay Dyuspa
pullan tukuy tyimpupaq kananpaqna
nishaq. Chaymi paykunataqa Dyusta
adurananllapa wasi ruripina
kulumnata yupay çhurasqa. Chaynu-
qami paykunaqa manana maydiyapis
lluqshimunqallapanachu. Chaymi
chaypina Dyusniypa shutinta, unaq
syilumanta shamuq mushuq pwiblu
Jerusalenpa shutinta, chaynulla
nuqapa mushuq shutiyta ima
iskribishaq.

¹³Chaymi nishaykillapa: ¡Rinriyjun
kaqkunaqa uyakunqallapa, Santu
Ispiritu tukuy kriyiqkunata willashan-
taqa! nir.

Laodicea pwiblupi kriyiqkunaman iskribin

¹⁴“Chay Laodicea pwiblupi
kriyiqkunata rikaq angelmanmi kayta
iskribiy:

Tayta Dyus tukuy imata nishanta
kumpli, karanlata rimaq, allita
Dyuspaq intrachikuq, Dyus nitin
tukuy rikayashanllapata rurasha
chayqa kaynu nin:

¹⁵Nuqami, qamkuna chay Laodiceapi
kriyiqkunapaq yaçhani tukuyta imata
rurashaykillapatapis. Chaynullami
yaçhanipis qamkunaqami mana qasaq,
mana quñuq imapischu kankillapa nir.
¡Icharaq quñuq karpis quñuqllamana
kankimanllapa! ¡Chaynulla qasaq karpis,
qasaqllamana kankimanllapapis! ¹⁶Piru
qamkunaqa manami munankillapachu
tukuy shunquykillapawan nuqata
kasumaytaqa. Chaynu karmi tibusu yaku

yupay kashaykillaparayku, mana pullakushuyllapata munanichu. Chaymi mana qasaq chaynulla mana quñuq kashaykillaparayku ashwan kusalata millanar gumitashaykillapa. ¹⁷Chaqa qamkunaqami ninkillapa kusa imayjunshi kankillapa nir. Ninkillapapismi tukuy imapis munashaykillapanulla kan nir.

Chaynulla manashi imaykillapapis faltashunllapachu. Piru manachu kwintata qukanillapa qamkunaqa millanaypaq, pinqaypaq, mana imayjun, syigu, liri ima kankillapa nirqa.

¹⁸Chaymi nishaykillapa: Yanqa imakuna-paq yarpunaykillapamantaqa, nuqapi kriyir michka qischakar imapis shachinakur, rantiq yupay aypayllapa chiqap kaq uru, ninapi rupar kamaka-shata. Chaynullami aypayllapapis kusala shumaq yuraq raçhpata. Chayna chaywan mudakur manana lirilla yupay pinqaypaqta purinaykillapapaq. Aypankilla-papismi uk rimidyuta, chaywan rimidyakar allita rikakur imana purinaykillapapaq.

¹⁹Chaymi nuqaqa mayqantapis chay munashay wamraykunataqa nanaq nanaq imatapis karanta willar kastigani. Chayraykumi ashwan tukuy chay uchakushaykikunata dijarna, Dyus munashanta ruranaykillapapaqna tikrayllapa. ²⁰Chaqa allita intrakayllapa: Nuqami punkuykillapamanta qayakuq yupay willashuyani-llapa. Chaymi mayqanpis uyamaqqa punkunta kiçhaq yupay samachimanqa paypa shunqunpina samanaypaq. Chaynu samachimatinqami paywanqa pulla mikuq yupayna tukuy tyimpupaq paywan kashaq.

²¹Chaymi tukuy mana allin kaqkunata shachinakur binsiqkunaqa nuqawan

pulla mantakuyniypina mantakunqallapa. Chaqa imanutaq nuqamaqa tukuy mana allin kaqkunata binsishayrayku Taytay Dyuswan pullana mantakunanpi mantakuni chaynulla.

²²Chaymi nishaykillapa: ¡Rinriyjun kaqkunaqa uyakunqallapa, Santu Ispiritu tukuy kriyiqkunata willashantaqa! nir”.

Syilupimi Dyusta aduranllapa

4 ¹Chaymantaqami nuqaqa uñaq syiluman chapakurqa, rikaray uk punku kiçhallata. Chaymi chay punta rimaypi uk trumpita waqaqta yupay uyapashayta qashan uyaparay kaynu nimaqta: “Iqamuy kayman.

Chaymantami rikachishayki tukuy ima pasanapaq chaykunamatapis” nir.

²Chaynu nir willamatinmi Santu Ispirituqa chay kutilla kusa shumaq imakunata rikapakuchimaran. Chaymi chay kutilla, syilupi rikaraypis uk mantakunanllapa lugarta. Chaypimi uk tasha mantakuyaq. ³Piru chay mantakuna samanapi taqqami, kusala shumaq lliypala rumi jaspi, chaynulla chay rumi kumalina yupay qaqllayjun karan. Nataq chay tayashan ridurninpi-shuypaqami, inap shayaran chay ismiralda rumisitu yupay kusa lliypala. ⁴Chaynullami chay ridurninpiqa, rikaraypis binti-kwatu (24) samanakunata. Chaykunapiqami chay binti-kwatu rukukuna taqta rikaray. Paykunaqami kusala yuraq intiru raçhpayjun, chaynulla urumanta rurakasha kurunata umakusha samayaranllapa. ⁵Chay mantakunan tayashanmantaqami rilampayaran, kusalata kunya lanyayaran ima. Nataq naypanpi-shuypaqami, syiti bilakuna kusalata ratakuyaran. Chay bilakunaqami, Dyuspa syiti Ispiritunkuna^g karan. ⁶Chay mantakunan tayashanpa naypanpiqa mar

g 4.5 Dyuspa syiti Ispiritunkuna nirqami intrachimanchik Dyuspa Ispiritun syiti pudirniyjun nir.

yakuchu imaçhi karan, kristal yupay kusala chuyita.

Nataq chay samanapa yatalan ridurninpi-gami, kwatru kawsaqkuna karanllapa. Paykunaqami tukuy intirunta nawiyjun karanllapa, nawpanlawta ikilawta ima. ⁷Piru chay kawsaqkunamanta ukqami uk liyun yupay karan. Nataq chay ikillan chay-shuypaqa uk turu yupay karan. Uk-shuypaqa runa yupay qaqllayjun karan. Nataq chay kwatru kaq chay-shuypaqa atun kuchak pariç yupay karan. ⁸Chaymi chay kwatru kawsaqkunaqa, tukuynin saysi alayjunlla karanllapa. Piru chay alankuna-qami tukuy intirunta nawiyjunlla karanllapa, analawta rurilawta ima. Piru tukuyninmi unaqpis tutapis mana shaykuq kaynu niyaranllapa:

“Kusala allin, kusala allin,
kusala allinmi

mana uchayjun Amitunchikllapa
Tayta Dyus tukuy imata puytiqqa.
Chaqa paymi unaymanta karanllana.
Chaynulla kananpis kanlla.

Chaymi maydiyapis shamunqa” nir.

⁹⁻¹⁰Chaymi imuraspis chay kwatru kawsaqkuna chay mantakuna samanapi taq tukuy tyimpu kawsaqta kusala puytiq, chaynulla kusala shumaqmi kanki nir alabachitinqa, chay binti-kwatu (24) rukukunaqa naypanpi qunqurir aduraranllapa. Chayna chay kurunan-kunata umakushanmatapis urqur chay mantakunan samanapa naypanman çhurar kaynu niyaranllapa:

¹¹“Qammi Amituy, nuqakunapa
Dyusniy.

Qammi tukuy tyimpupaç manta-
kunki.

Qammi kusala puytiq kar,
tukuy imatapis munashaykinulla
rurashayki.

Chaymi qam munatki

chay rurashaykikunaqa kananpis
kanlla.

Chayraykumi qamqa kusala shumaq
kanki
alabakanaykipaqqa” nir.

**Juanmi syilupi rikaran uk libru
pillukashata**

5 ¹Nuqa Juanmi chay rikapakuchima-shanpi rikaray, chay shumaq mantakuna samanapi taqqami, allilaw makinpi uk libru pillukashata chariku-sha taqta. Chay libruqami rurinpi, ananpi ima iskribikasha karan. Piru chay pillukashaqami chaymanta chaymanta allila kirpakasha karan syiti partipi napawan. ²Chaynullami rikaray-pis uk kusala puytiq àngel kusa jwirtita kaynu tapukuqta: “¿Mayqantaq puytiyanqa kay napakunawan pigakashata kiçhaytaqa?” nir. ³Piru manami mayqanpis syilupi, pachapi, chaynulla pacha ruripi kaqkunamapis chayta kiçhar rikananlapaqmapis kaqllapachu. ⁴Chaynu chay pillukasha libruta kiçhar, rikananlapaqmapis mana mayqanpis kashanraykumi nuqaqa kusalata waqayaray. ⁵Piru chay kriyiqkunata rikaq rukukunamanta ukqami nimiran: “Ama waqaynachu. Chaqa chay Judapa ayllun liyun yupay, chaynulla gubyirnu Davidmanta kaqqami,^h tukuy mana allin kaqtaqa binsishana. Paymi chay pillukar syiti partipi napakasha librutaqa kaçhachir kiçhayta puytinqa” nir.

⁶Chaymantaqami chay mantakuna samanapa, chaynulla chay kwatru kawsaqkunapa, chay rukukunapa çhaypinpiqa, rikaray uk Uyshita shaqta. Piru chay Uyshitaqami wanur kawsamu-sha yupay yarpuchimaran. Syiti kachuy-jun, chaynulla syiti nawiyjunmi karan.

h 5.5 Kaypaç mas intrakanarqa rikashun Isaías 11.1,10; Romanos 15.12.

Chaykunaqami intrachimanchik, Dyuspa syiti Ispiritunkuna tukuyula pachaman kachamushankuna karan nir. ⁷Chay Uyshitaqami rir, chay libru pillukashata aypamuran chay mantakuna samanapi taqpa allilaw makinmantaqa. ⁸Chaynu aypatingami, chay kwatru kawsaqkuna, chaynulla chay binti-kwatru (24) rukukunaqa tukuyuin chay Uyshitapa naypanpi qunquriranllapa. Paykunaqami tukuyuin arpakunata, urumanta rurakasha kupa insinsuyjungkunata ima charikusha karanllapa. Kay insinsyukunaqami intrachimanchik Dyuspa allinla kaqninkuna mañakushan nir. ⁹Chaymi paykunaqa mushuq takikunata kaynu nir takiyanllapa:

“Qamlami chay pillukasha libruta aypar,
napakashanmatapis kiçhayta puytinki.

Chaya qam wanur yawarnikita içharmi,

Tayta Dyuspaqna rantimashaykillapa tukuy ayllukunamanta,
ukman rimaykunapi rimaqkunamanta,
tukuy pwiblukunamanta ima.
Chaynulla uklaw nasyunmanta kaqkunatapis.

¹⁰ Chaymi chay akrashaykikunataqa uk mantakuq kananpaq,
chaynulla kurakunapaq yupaymi tikrashayki Taytanchik
Dyusllata sirbinanllapapaq.

Chaymi chay akrashaykikunaqa tukuyula pachakunapi mantakuq imana kanqallapa”.

¹¹Chaymanta chapakur-shuyapaqami, achka angelkuna rimaqta uyaparay.

Chay angelkunaqami chay mantakuna samanapa, chay kwatru kawsaqkunapa, chay rukukunapa ridurninpi karanllapa. Piru paykunaqami kusala manchaypaq achka karanllapa.

¹²Paykunaqami kusa jwirtita rimar kaynu niyanllapa:

“¡Chay Uyshitami wanuchiranllapa!

¡Chaymi payqa kusala pudirniyjun, tukuy imata aypananpaq,
kusa yaçhayniyjun,
kusa jwirsayjun,
mantakuq ima kananpaq kusala shumaq!

¡Chaynulla kusala alabakasha imami kanqapis!” nir.

¹³Qashanpismi uyaparay, Dyus tukuy rurashankuna syilupi kaqkuna, pachapi kaqkuna, chaynulla pacha ruripi kaqkuna, mar yakupi kaqkuna kaynu niqta:

“¡Chay mantakuna samanapi taqta, chaynulla chay Uyshitami,
kusata alabaypaq, imata rurashanpaq payji niypaq!

¡Chaynullami payqa kusa mantakuq, kusa shumaq, kusa puytiq ima kanqa tukuy tyimpupaq!” nir.

¹⁴Chaynu nitinllapami, chay kwatru kawsaqkunaqa niyanllapa: “¡Chaynumi kanqa!” nir. Chaymi chay binti-kwatru (24) rukukunaqaⁱ naypanllapapi qunqurir [chay tukuy tyimpu kawsaqta] adurayanllapa.

Librupa syiti partinpa napakashankunatami kiçharan

6 ¹Chaymanta qashan chapakurqa rikaray imanumi chay Uyshitaqa chay librupa syiti napankunamanta, punta kaq napakasha kaqta kiçhaq

---

i 5.14 Binti-kwatru rukukuna nirqami intrachimanchik tukuyula chay Israel pwiblumanta kriyiqkunata rikaqkunapaq. Paykunaqami karan Amitunchik Jesucristupa 12 apustulninkuna, chaynulla Israel runakunapa 12 ayllunkuna ima nir.

qallariqta. Chaymantami uyaparay chay kwatru kawsaqkunamanta ukqa, kunya yupay kusala jwirtita kaynu niqta: “¡Shamuy!”⁷ nir. ²Chaymi chapakurqa rikaray uk yuraq kaballuta. Chay kaballupa anan taqqami, makinpi arkuwan flichata charikusha karan. Chaymantami quranllapa uk kurunata. Chaymi kusala puytiqpaqna tikrakar, riran maypipis tukuy imatapis binsinanpaq.

³Chaymanta chay Uyshita ishkay kaq napakashata kiçhatinqa, chay ishkay kaq kawsaqa kaynu niqta uyaparay: “¡Shamuy!” nir. ⁴Chaymi rikayatiy qashan yarqamuran uk kaballu. Chay kaballuqami chupika intiru karan. Nataq anan taqta-shuypaqa kusa puytiqpaq tikraranllapa. Chayna tukuyula runakuna shumaqta tayatinllapamapis, pay çhiqninachitinllapa paynin paynin wanuchinakunanllapapaq. Chaypaqmi kusala atun ispadata quranllapamapis.

⁵Chaymanta chay Uyshita kimsa kaq napakashata kiçhatinqami, uyaray chay kawsaqkunamanta kimsa kaq chayqa, kaynu niqta: “¡Shamuy!” nir. Chaymi chapakurqa rikaray uk yana kaballuta. Nataq chay anan taq chayqami makinpi charikusha karan uk balansata.

⁶Chaymantami chay kwatru kawsaqkunapa çhaypinmantaqa uyaray uk rimay kaynu niqta: “Mayqanpis uk diyata trabajashanwanqami uk kilu triguta manaqa kimsa kilu sibalalata rantiyta puytinqa. Piru chay asaytiwan, binuta rantinatin-shuypaqa ama willatkichu michkatapis rantinqa” nir.

⁷Chaymanta chay Uyshita kwatru kaq napakashata kiçhatinqami, uyaray chay kwatru kaq kawsaqa kaynu niqta: “¡Shamuy!” nir. ⁸Chaymi chapakurqa

rikaray aya rupay yupay uk qarwalla kaballuta. Nataq chay anan taqqami shutiq, “Wanuy”. Chaypa ikintaqami shamuyaq uk. Payqami ayakunapa tanan chay karan. Chaymi chaytaqa pudirta quran, tukuy pachamanta kwarta partin kaqta wanuchinanpaq guerrakunawan, mallaqwan, qishaywan, chaynulla kay pachapi kaq kusala manchaypaq animalkunawan ima.

⁹Chaymanta chay Uyshita sinku kaq napakashata kiçhatinqami, altarpa çhakinpi rikaray Dyuspa shumaq rimayninta parlakur shumaqta kawsashanrayku wanushakunapa almankunata. ¹⁰Chaymi paykunaqa, kusala jwirtita kaynu niyaranllapa: “Kusala puytiq, kusa allin, imatapis karanta ruraq Taytayllapa Dyus, çmaydiyataq rikar yaçhayanki kanqa tukuyula chay runakuna imata rurashan-kunataqa? çMaydiyataq paykunatapis wanuchiyanki kanqa wanuchimashanllaparaykuqa?” nir ¹¹Chaynu nitinllapami yuraq raçhpakunata quranllapa. Chaynullami willaranllapapis, samaskiyllaparaq uk tyimpullataqa, Jesucristupaq qamkuna yupaylla uknikikuna yaçhachikuqkunata wanuchinanllapakaman nir.

¹²Chaymanta chay Uyshita saysi kaq napakashata kiçhatinqa, chapakur rikaray kusala saqrata pacha kuyuqta. Chaymi rupaymapis yana intirupaq tikrakan, imanutaq wanutinllapa lutu raçhpata yakakunllapa chaynu. Nataq killa-shuypaqa, chupika intirupaq tikrakan, yawar yupaylla. ¹³Chaynulla qullarkuna-shuypaqa syilumanta ratamuran pachaman, imanutaq kusala jwirti wayra shamutinmaqa llullu iguskunamapis ratamun chaynu. ¹⁴Chaymi syilumapis chinqaran uk papil pillukaq

j 6.1 Wakin iskribikashakunapiqami “Shamur rikay” nin.

yupay. Chaynullami mar yaku chaypipi pacha kaqkuna, chaynulla tukuylla sirkakuna imamapis, chay kashanmantaqa uklawman ashuranllapa. ¹⁵Tukuy pachapi mantakuqkunaqami, sirkakunapa qichqan-kunapi, maçhaykunapi ima pakakuran-llapa. Paykunaqami tantakar kusa puytiqkunawan, suldadukunapa mantaq-ninkunawan, kusa nisha runakunawan, kusa imayjun kaqkunawan, sirbikuqkunawan, mana sirbikuqkunawan ima pakakuranllapa. ¹⁶Chaymi chay sirkakunata, qaqakunata imaqa niyaqllapa: “¡Anayllapaman ratamur pakamayllapa chay mantakuna samanapi taqpa naypanmanta, chaynulla chay Uyshita piñakushanmanta ima! ¹⁷Chaqa paykuna kastigakunanpaq diyaqami çhamushana. ¿Mayqannari shachinakuyta puytinqa paypa kastigunmantaqa?” nir.

Israelmanta kriyiqkunatami uk ángel siyaran

7 ¹Tukuy chaykunata rikashana karqami, rikapakuyniypiqa qashan rikaray, kwatru angelkuna, nortilawpi, surlawpi, estilawpi, oestilawpi shaqta. Paykunaqami wayrata arkayaranllapa pachaman, mar yakuman, chaynulla qirukunamanpis ama pukakamunanpaq. ²Chaynullami rikaraypis uk ángel rupay iqamunanlawmanta shamuqta. Chay angelqami chiqap kawsaq Dyuspa siyunta charikusha karan. Nataq chay kwatru angelkuna-shuyapaqami pudirta ayparanllapa pachata, mar yakuta ima mana allinkunata rurannllapapaq. Chaymi chay ángel siyuta charikusha shamuqqa, kusala jwirtita qayakur chay wakin angelkunataqa kaynu niran: ³“Amaraqmi pachata, mar yakuta, qirukunatapis mana allinkunataqa rurankillaparaqchu. Chaqa manaraqmi Dyusninchikpa sirbiqninkunapa urkunpi siyuta çhurayanillaparaqchu” nir.

⁴Chaymanta-shuyapaqami uyaparay: Tukuylla Israel ayllukunamanta siyakasha kaqkunaqa 144,000 karanllapa nir. Kaynumi karanllapa:

⁵ Judapa ayllunmanta	12,000,
Rubenpa ayllunmanta	12,000,
Gadpa ayllunmanta	12,000,
⁶ Aserpa ayllunmanta	12,000,
Neftalipa ayllunmanta	12,000,
Manasespa ayllunmanta	12,000,
⁷ Simeonpa ayllunmanta	12,000,
Levipa ayllunmanta	12,000,
Isacarpa ayllunmanta	12,000,
⁸ Zabulonpa ayllunmanta	12,000,
Josipa ayllunmanta	12,000,
Benjaminpa ayllunmantapis	12,000 ima.

Kusala achka yuraq intiru raçhpayjunkuna

⁹Chaymanta chapakurqami rikaray, mana yupaymatapis puytiypaq kusala manchaypaq achka runakunata. Paykunaqami uklaw nasyunkunamanta, ukman ayllukunamanta, ukman rimaypi rimaqkunamanta, tukuy pwiblukunamanta ima karanllapa. Paykunaqami shayaranllapa chay mantakuna samanapa naypanpi, chay Uyshitapa naypanpi ima. Tukuyninmi yuraq intiru raçhpayjun, chaynulla chay ramus shutiq qirupa rapranta charikushalla karanllapa. ¹⁰Chaymi kusala jwirtita kaynu niyaranllapa:

“¡Taytanchikllapa Dyus mantakunan samanapi taq, chaynulla chay Uyshitami washamashanchikllapana!” nir.

¹¹Piru chay angelkunaqami tukuynin chay mantakuna samanapa ridurninpi, chay rukukunapa, chaynulla chay kwatru kawsaqkunapa ridurninpi shayaranllapa. Chaymantaqami tukuyninllapa chay mantakuna samanapa naypanpi qunquriranllapa,

umanllapamatapis pachaman
 êhachinanllapakaman. Chaynumi
 Dyustaqa aduraranllapa, ¹²kaynu nir:

“¡Chaynumi kanqa!
 Dyusuninchikqami tukuy tyimpu
 alabakasha kanqa.

Chaqa payqami kusa shumaq,
 mantakuq,
 kusa yaêhaq, payji nikasha,
 kusa riqsikasha,
 chaynulla kusala puytiq, jwirsay-
 jun ima.

¡Chaynumi kanqa!”

¹³Chaymantami chay rukukunamanta
 ukqa tapumaran: “¿Mayqankunataq kay
 yuraq intiru raêhpayjunkunaqa?
 ¿Maymantataq shamushallapa kanqa?”
 nir.

¹⁴“Qammi yaêhayanki Taytituy”
 niray. Payqami nimiran:

“Kaykunaqami kay pachapi michka
 kusala manchaypaq qischakaykuna
 katinmapis kriyishannulla shachinakur
 pasaran chaykuna. Paykunaqami
 raêhpanllapataqa, Uyshitapa yawarnin-
 wan paqar yuraqchashallapa. ¹⁵Chay-
 raykumi,

Tayta Dyus tar mantakunan naypan-
 piqa shayanllapa.

Chaqa paykunaqami unaqpis,
 tutapis

Dyusta aduraranllapa wasipi
 paytaqa sirbinllapa.

Nataq chay mantakuna samanapi
 taqqa,
 maydiyapis pullanllapa kar
 tukuy imamantapis washan
 paykunataqa.

¹⁶Chaymi paykunaqa manana
 qischakanqallapanachu
 mallaqpaq, yakupaqmapis.
 Chaynulla manami rupaylamapis
 êhasyanqallapanachu.
 Kalurmapismi manana qillaka-
 chinqanachu.

¹⁷Chaqa Uyshita, chay mantakuna
 samanapa êhaypinpi kaqqami,
 uyshitakunata yupay michinqa.
 Chaymi mayta ritinllapapis
 paykunapa pullan kar,
 apar chay chuyala yakitu tukuy
 tyimpu kawsachikuqta
 upyachinqa.
 Chaynuqami Dyus yanapatin,
 manana maydiyapis waqanqa-
 llapalamapischu”.

**Syiti napakashata chaynulla
 urumanta rurakasha insinsiyuru**

8 ¹Chaymanta chay Uyshita chay syiti
 kaq napakashata kiêhatinga, midya
 urata yupay syilupiqqa tukuy uyarala
 kidaranllapa. ²Chaymantaqami, rikaray
 syiti angelkuna Dyuspa naypanpi shaqta.
 Chaymi chay angelkunataqa syiti trumpita-
 kunata quranllapa. ³Chaymantami qashan
 uk ângel, urumanta rurakasha insinsyu
 quntachikunanta charikusha shamur,
 altarpa naypanpi sharan. Chaymi achka
 insinsiyuta quranllapa, chay urumanta
 rurakasha altarpa naypanpi quntachikunan-
 paq. Chay altarpami, Dyus tar mantakunan
 naypanpi karan. Chaymi Dyuspa tukuy
 allin kaqninkuna mañakutin ima, pullan
 quntachikuranllapa chay insinsiyutaqa.
⁴Chaynu ruratinllapaqami, insinsiyupa
 quntayninqa, chay angelpa makinmantaqa
 Dyus kayashankaman iqaran, Dyuspa
 tukuy allin kaqninkuna mañakuyashanwan
 pulla. ⁵Chaymantami chay angelqa
 insinsiyuruta aypar, chay altarpi nina
 kusalata miraqa êhaqaran. Chaymantami
 pachamanna itakamuran. Chaymi kusalata
 kunyaran, lanyaran, rilamparan, chaynulla
 pachamapis ukman saqrata kuyuran ima.

**Angelkunami syiti trumpitakunata
 waqachiran**

⁶Chaymantaqami chay syiti
 angelkuna, syiti trumpitakunata

purichiqkunaqa, waqachinanpaq kamakaranllapana.

⁷Chaymi chay punta kaq angelqa, trumpitanta waqachiranna. Chaynu waqachitinqami, pachamanqa ratamuran kusa jwirti granisu, ninawan yawar piçhukasha ima. Chaymi kay pachapa kimsa kaq partinmanta ukta, chaynulla chay muntikunapa kimsa kaq partinmantapis ukta, tukuylla chiqyaqlla qiwakunamatapis limpu rupachir tukchiran.

⁸Chaymanta chay ishkey kaq ángel trumpitanta waqachitin-shuypaqa mar yakuman ratamuran, uk atun sirkapi nina ratakuq yupay. Chaymi chay marpa kimsa kaq partinmanta ukqa limpu yawar intirupaq tikrakan.

⁹Chaynumi mar yakupi tukuy kawsa-kunamanta kimsa kaq partinmanta ukqa, limpu wanuran. Chaynulla tukuy barkukunamanta kimsa kaq partinmanta ukqa, limpu pakikar ima tukakaran.

¹⁰Chaymantami chay kimsa kaq angelpis trumpitanta waqachiranna. Chaymi kusala atun qullar, nina ratakuq yupay syilumanta ratamuran, tukuy riyukunapa, chaynulla yaku nasimunankunaman kimsa kaq partinmanta ukman. ¹¹Chay ratamuq qullarqami shutiq “Ayaq”. Chaymi chaynu yakuman ratamushanrayku tukuy yaku kaqkunapa kimsa kaq partinmanta ukqa, ayaq intirupaq tikrakan. Chaymi, kusa achka runakuna wanuranllapa.

¹²Chaymanta chay kwatru kaq angelpismi trumpitanta waqachiranna. Chaymi rupaypa kimsa kaq partinmanta ukqa limpu dañakaran. Chaynulla killapa kimsa kaq partinmanta uk, qullarkunapa kimsa kaq partinmanta

ukpis limpu dañakaran. Chaymi chay kimsa kaq partinmanta ukqa limpu tutaparaq intiru kidaran. Chaynu karmi unaqpis tutapis kimsa kaq partinmanta ukqa mana achkirachikuranllapachu.

¹³Chaymanta chapakurqa, uyaparay atun kuchak^k syilupa çhaypinta parir rir kusa jwirtita kaynu niqta: “¡Ay, ay, ay, pachapi kawsaqkuna, imananaqllaparaq chay kimsa faltaq angelkuna trumpitanta waqachitinllapaqa!” nir.

9¹Chaymanta chay sinku kaq ángel trumpitanta waqachitin, chapakurqami rikaray uk qullar syilumanta pachaman ratamushata. Chaymi chay qullartaqa manchaypaq uçhku ruripa llabinta quranllapa. ²Chaymantami chay qullarqa kiçharan chay manchaypaq uçhkupa punkunta. Chaymi chay uçhkumantaqa quntay lluqshimuran uk urnumanta yupay. Chaynu lluqshimurmi, rupayta chaynulla tukuy intiruta limpu llantu intirupaq tikraran. ³Chaynulla chay quntaymantaqami, atun tintikuna yarqur tukuy pachata shikwakaran. Piru chay tintikunaqami, imanutaq alakranmaqa kanimanchik chaynu kanikunanpaq niran. ⁴Chaymi chaykunataqa kay pachapi tukuy qiwakunata, chiqyaraqkunata, qirukunata imaqa ama imanachinanlapaqmapischu niranllapa. Ashwanmi Dyuspa siyunwan urkunpi mana siyakasha chaykunata imanachinanpaqmapis niranllapa. ⁵Piru chaynu runakunata kanirmapis, manami wanuchinanpaqchu niran. Ashwanmi chaynu kanishanrayku sinku misista nanaywan kusalata qischakananpaq niran. Chaqa chay tintikuna kanimashaqashi kusalata nanananpaq karan, imanutaq alakran kanimashamaqa kusalata nanan chaynu.

k 8.13 Kuchakpaqqa wakín iskríbikashakunapiqa ángel ninllapa.

⁶Chaymi chay diyakunapiqa runakunaqa qischakashanrayku kusalata wanuyta munanqallapa. Piru manami wanunqallapachu. Chaqa wanuymapismi paykunamantaqa ashur, mana dasqa çhamunqachu.

⁷Chay atun tintikunaqami, imanutaq kaballukunamaqa guerrapi maqanakunanpaq kamakanllapa chay yupay karan. Chaynulla urumanta rurakasha kurunata umakusha yupay karanllapa. Nataq qaqlankunaqami uk runapa qaqlannu karan. ⁸Aqchan-shuypaqami warmipa aqchan yupay karan. Kirunkuna-shuypaqami liyunpa kirun yupay. ⁹Kwirpuntaqami, jyirrumanta rurakashawan arkakusha yupay karan. Nataq paritinqami alankunaqa waqayaq, imanutaq bistyakunamaqa karritakunata aysachakur guerraman ritin kusalata çhalaqyanllapa chay yupay. ¹⁰Çhupan-shuypaqami, kusala kashayjun karan, alakranpa çhupan yupay. Chaymi chay çhupanwan, mayqantapis mana allinta ruratinqa, sinku misista qischakananpaqqa karan. ¹¹Chay atun tintikunata mantaqqami kusala manchaypaq uçhku ruripi mantakuq ángel karan. Chay angeltami hebreo rimaypiqa ninllapapis, *Abadón*. Nataq griego rimaypi-shuypaqami ninllapa, *Apolión* ¹ nir.

¹²Ayayay, chay saqra qischakay kananpaq karan chayqami, pasanna. Piru faltanraqmi ishkay mas qischakaykunaqa.

¹³Chaymantami chay saysi kaq angelqa trumpitanta waqachiranna. Chaymi uyaray uk rimayta, chay urumanta rurakasha altarpa qichqanakunapi kwatru kachukuna karan chaypa çhaypinmanta. Chay altarpami, Dyuspa naypanpi karan. ¹⁴Chaymi chay

rimayqa chay saysi kaq ángel trumpitanta charikushataqa kaynu niran: “Riyu Eufratespa qichqanpi kwatru angelkuna watarayan chaykunata kaçhay” nir. ¹⁵Chaymi chay kwatru angelkunataqa kaçharanna. Chaynumi paykunaqa tukuy intiruta rir kimsa kaq runakunamanta uk kaq partitaqa wanuchikunanpaq. Chaqa Tayta Dyusqami chay angelkuna kaçhakar wanuchikunanpaqqa unaylla urata, diyata, misista, añumatapis akrashana karan. ¹⁶Chaymantami uyaparay chay kaballupi suldadukuna puriqkunaqa michkami karan nirmapis. Chaqa dusyintus miyunmi (200'000,000) karanllapa.

¹⁷Chaynumi imanutaq rikaray chay kaballukunata chaynullami rikaraypis chay kaballupa anan taqkunatapis. Chay kaballupa anan kaqkunaqami, qasquntaqa arkakusha karanllapa klaru chupika, yana asul chaynulla qarwa imawançhi. Chay kaballupa umankuna-shuypaqami, liyunkunapa uman yupay karan. Nataq aqrunmanta-shuypaqami lluqshiyaran ninawan, asufriqa quntaynin. ¹⁸Chaymi tukuy kimsa kaq kawsaqkunamanta uk partinqa wanuranllapa chay kimsa manchaypa kastigukunawan. Chaqa chay kaballukunapa aqrunmanta lluqshimuq nina, quntay, asufri imari wanuchiq chay runakunataqa. ¹⁹Piru manami chaykunalachu wanuchikuq. Ashwanmi chay kaballukunapa çhupan largu kuru yupay kaq imami kanir wanuchiq runakunataqa.

²⁰Piru wakin runakuna, kay qischakaykunawan mana wanusha kaqkunaqa, manami dijashallapachu chay mana allin rurayninllapataqa. Chaqa paykunaqami dyablukunata

---

I 9.11 Abadonwan, Apolionqami intrachimanchik wanuchir tukchikuq nir.

aduranllapa. Chaynulla chay yanqa dyus nishanllapakuna, urumanta, platamanta, brunsimanta, rumimanta, qirumanta rurakasha kar, mana puriq kaqta, mana uyakuqta, mana rikakuqta ima aduranllapa. ²¹Chaymi paykunaqa mana imalapimapis kambyakarchu suwakurlla, wanuchikurlla, wasqakurlla, chaynulla warmi, runamapis masayjun mana masayjun karmapis ukwan ukwan punurlla ima kawsanllapa.

Uk angelmi libro pillukashawan

10 ¹Chaymantami rikaraypis uk ángel kusala pudirniyunta. Chay angelqami unaq syilumanta ishkimuyaran puktaypa rurinlata. Chay angelpa umanpiqami uk inap karan. Nataq qaqlan-shuypaqa llipyarayaran rupay yupay. Ĉankankuna-shuypaqa, nina ratakuq yupay karan. ²Charikushami karan pillukaq taksha libritu kiĉhallata. Chaymantaqa allilaw ĉakintaqa shachiran mar yakuman. Nataq ichuqlawta-shuypaqa shachiran pachaman. ³Chaymantami kusala jwirtita qayĉhakuran, uk liyun yupay. Chaynu qayĉhakushana katinmi, kunyapis syiti kuti kusala jwirtita lanyaran. Chaynu lanyatinmi uyaparay rimaykunata chay kunyakunamantaqa. ⁴Chaymanta chay syiti kunyakuna pasatinqa, chay uyapashaytaqa iskribiq ĉhurakaray. Piru chay ratullami uyaparay unaq syilumanta uk rimay kaynu nimaqta: “Chay kunya nishantaqa, amami iskribinkichu. Ashwanmi qamla yaĉhanki” nir.

⁵Chaymantami chay ángel uk ĉhakinta mar yakuman chaynulla uk ĉhakinta pachapi shachisha chayqa, allilaw makinta unaq syiluman alsaran. ⁶Chaymi, tukuy tyimpu kawsaq Dyuspa shutinta rimar juraran. Chaqa chay tukuy tyimpupaq kawsaq chay-ari

syiluta, pachata, mar yakuta, tukuy ima kaqkunatapis ruraran. Chaymi kaynu niran: “Dyus imata rurananpaq chayqami manana maychu shamunanpaqqa. ⁷Chaqa chay tyimpu ĉhamutin chay syiti kaq ángel trumpitanta waqachitingami, kumplikashana kanqa Dyus imataĉhi payla rurananpaq yarpusha karan chayqa. Piru chaypaqami Tayta Dyusqa unayllana intrachisha karan chay paypa kaq sirbiqninkunata, rimaqninkunata imaqa”.

⁸Piru chay unaq syilumanta rimayta uyapasha karay, chayqami qashan kaynu nimiran: “Chay ángel uk ĉhakinta mar yakupi chaynulla uk ĉhakinta pachapi shachisha chay, pillukaq taksha libritu kiĉhakasha chayta charikushanta, rir aypay” nir.

⁹Chaymi rir mañaray chay angeltaqa chay pillukaq taksha libritutaqa qumananpaq. Piru payqa nimiran: “¡Kaypi! Aypar mikuy. Chaqa kayqami shimikiqiqa kusala mishki ñukñu kanqa. Piru shunquyki-shuypaqa kusalata ayanqa” nir.

¹⁰Chaynu nimatinmi, chay libritutaqa aypar mikuray. Chaymi, shimiypiqa myil yupay kusala mishki karan. Piru shunquypi-shuypaqa kusalata ayaq qallariran. ¹¹Chaymantaqa nimiran: “Qashanmi parlakunki Tayta Dyusqa imanururayanqa chay achka pwiblukunata, chaynulla uklaw nasyunmanta kaqkunata, uk rimayta rimaqkunata, chay mantakuqkunata imaqa” nir.

Ishkay runakunami Dyuspaq parlakunllapa

11 ¹Chaymantaqami uk largu bara kañata yupay midikunaypaq qumaran. Chaymi kaynu nimiranllapa: “Rir, Dyusta adurananllapa wasita, altarnintinta, midiy. Chaymantami, yupankipis michkashi chaypi aduraq-

kunaqa nir. ²Piru amami, Dyusta adurananllapa wasipa pampa kaqtaqa midinkichu. Chaqa tukuy chaykunataqami qusha kani mana Israel runakunata. Chaymi kwarintay-dus (42) misista saručhar purinqallapa, chay kusala shumaq Jerusalén pwiblutaqa. ³Chay tyimpullapimi nuqapis kačhashaq ishkay runakuna saqalla račhpata yakakushata, paykuna nuqapaq rir yačhachikunanpaq mil dusyintus sisinta (1,260) diyakunata”. ⁴Piru Dyuspa chay ishkay rimaqninkunaqami intrachiman-chikllapa Tayta Dyus tukuylla kay pachapa amunpa naypanpi ishkay ulibu qirukuna^m chaynulla chay ishkay bilirukuna shayaran chaypaq. ⁵Chaymi mayqanpis kay ishkay runakunata čhiqnir mana allinta ruranatinqa paykunapa shiminmanta kusala achka nina lluqshimuqmi rupachir tukchinqa. Chaynullami mayqanpis paykunata mana allinta ruranaqkunaqa wanunqa. ⁶Chaqa chay ishkay runakuna, Dyuspaq yačhachikuqkunaqami, kusala pudirniy-jun kashanrayku, chay yačhachikuyashanllapa tyimpuqa ama tamyamapis ishkinanpaq syilumatapis kirpanqallapa. Chaynullami pudirniyjunpis, yakuta yawarpaq tikrananpaq, kay pachapi kaqkunata michkatapis paykuna munashannulla riqchaq qisachakaykunawan qischananpaq ima. ⁷Piru Dyuspaq yačhachikur tukchishana katinllapaqa, uk kusala saqra munstruⁿ chay kusala manchapaq učhku rurimanta yarqamur, chay ishkay runakunapa ikimpi purir binsir munashannulla wanuchinqallapa. ⁸Chaymi chay wanushakunapa

kwirpunqa, Jerusalén pwiblupa kallikunapi chutarar kidanqa. Chaqa chay pwiblullapimi Amitunchiktapis wanuchiranllapa. Chaymi chay pwiblutaqa Sodoma, chaynulla Egipto pwibluta yupayna riqsinqallapa. ⁹Chaynu wanutinllapami kimsa diya-y-midyuta, tukuylla pwiblumanta runakuna, ukman ayllukuna, ukman rimaypi rimaqkuna, uklaw nasyunmanta runakuna ima rikanqallapa chay wanushakunapa kwirpuntaqa. Chaymi mana munanqallapalamapischu mayqanpis chay wanushakunapa kwirpunta pampananllapataqa. ¹⁰Chaqa ashwan kay pachapi kawsaqkunamaqa kusalata aligriyanqallapa chay ishkay runakuna wanushanllaparaykuqa. Chaymi ashwan ukninpis ukninpis imakunata rigalanakunqallapa kay qischamaqninchikkunaqami wanushallapana nir.

¹¹Piru kimsa diya-y-midyumantaqami, Tayta Dyusqa chay wanushakunataqa qashan kawsachimuran. Chaymi tukuylla rikaqkunaqa kusalata manchakuranllapa. ¹²Chaymantaqami chay ishkay runakuna, Dyuspaq yačhachikuqkunaqa, unaq syilumanta uk kusala jwirti rimayta uyaparanllapa, kaynu niqta: “¡Iqamuyllapa kayman!” nir. Chaynu nitinmi, puktaypa rurinlata iqaranllapa syilumanqa. Chaymi chay tukuylla čhiqniqninkunaqa rikaranllapa. ¹³Chaymi chay kutilla kusalata pacha kuyuran rajakanankaman. Chaynu pacha kuyutinmi, Jerusalén pwiblupa dyis partin qaqmanta ukqa limpu rataran. Chayraykumi syiti mil (7,000) runakuna wanuranllapa. Nataq

---

m 11.4 Mas intrakanarqa rikashunllapa Zacarías 4.11-14. **n 11.7** Munstru nirqami intrachiman-chik uk runa dyablupa yarpuyninwan kar, Amitunchik Jesucristupa kuntran kaqpaq. Mas intrakanarqa rikashunllapa: Apocalipsis 13.1-8; 2 Tesalonicenses 2.1-12, Daniel 7.26-27.

wakinkuna kawsaqlla kidaqkunaqa,
kusata manchakurllapa ima unaq syilupi
Taytanchikllapa Dyusta kusalata
alabaranllapa.

¹⁴Ayayay, chay ishkey kaq kusala
saqra qischakaykunaqa pasanna. Piru
chay kimsa kaq saqra qischakay
shamunanpaqqami, manana maychu.

**Syiti kaq angelmi trumpitanta
waqachiran**

¹⁵Chaymantami chay syiti kaq
angelpis trumpitantaqa waqachiranna.
Chaymi uyaparanllapa unaq syilupi
kusala jwirti rimay kaynu niqta:

“Kananmantaqami kay pachapiqa
Amitunchik Dyusqa, Akrashan
Cristunlawanna
tukuy tyimpupaqna mantakunqa”
nir.

¹⁶Chaymi Tayta Dyuspa naypanpi
chay binti-kwatu (24) rukukuna chay
mantakuna samanampi taqkunaqa
qunqurir pachakaman pukchirar Dyusta
aduraranllapa, ¹⁷kaynu nir:

“Amituyllapa Tayta Dyus,
qammi tukuy imata rurayta
puytinki.
Chaymi payji nishunillapa.
Chaqa qammi unaymanta kashayki-
llana.
Chaynullami kananpis kankilla.
[Chaymi maydiyapis shamuyanki
kanqa].

Chaynu karmi pudirnikiwan
tukuy intirupi mantakuq qallari-
shaykina.

¹⁸ Piru wakin nasyunkunamanta
runakuna
qampi mana kriyiqkunaqami
kusalata piñakuranllapa.
Chaymi qampis piñakushaykirayku
tukuyлата rikar yačhar kastiganay-
kipaq diyaqa chamushana.
Chaynu karmi wanushakunamatapis

rikar yačhayankina.
Nataq qampaq rimaqkunata,
kusa allin kaq akrashaykikunata,
chaynulla qamta manchar
sirbishuqkuna atun kaqkunata,
taksha kaqkunamatapismi
kusala allintami rurashayki ninki.
Piru tukuy mana allinkunata
ruraqkunata-shuypaqami
tukuy tyimpupaqna kastiganki”
nir.

¹⁹Chaymantaqami unaq syilupi,
Dyusta aduraranllapa wasiqa kičhaka-
ran. Chaymi chay ruripiq rikaray, chay
unay rukunchikllapawan tratuta
rurashanllapa kufri shutiq kajunta.
Chaymantami kusalata rilamparan,
kunyanan, lanyaran ima. Chaynullami
kusalata pacha kuyuran, granisu
ishkiran ima.

Uk warmimi dragonwan pulla

12 ¹Chaymantaqami unaq
syilupiqa, kusala ukman siñal
rikariran. Chaymi rikaray uk warmita.
Chay warmiqami, rupaypa čhaypinpi,
rupayta mudakusha yupay karan. Nataq
killa-shuypaqami čhakinpi karan.
Chaynulla uk kurunata umakushami
karan. Chay kurunapiqami dusi
qullarkuna karan umanpiqa. ²Chay
warmiqami ruriyjun karan. Chaymi
wamrakunanpaq nanayninwan
qischakar kusalata qayčhakuyaran.
³Chaymantami syilupiqa qashan uk
siñal rikariran: Chayqami uk kusala
atun dragon, kusa chupika intiru
rikariran. Chay dragonqami syiti
umayjun, dyis kachuyjun karan.
Chaynulla kada umanpiqami kurunata
umakushalla karan. ⁴Chay dragonqami,
čhupanwanqa unaq syilupi qullarkuna-
taqa kimsa kaq partinmanta uktaqa
pachaman itakamuran. Chaymantami
chay dragonqa chay warmi wamrakus-

tunanpaq karan chaypa naypanpi sharan. Chayna chay wamritu nasikutinga chay kutilla mikunanpaq. ⁵Chaymantami chay warmiqa ullqituta wamrakusturan. Chaymi chay wamrituna tukuyta pachapi mantakuyanqa, jyirru baranta charikur. Piru chay warmitaqami, wamritunta kitaran. Chaymantami chay wamritutaqa, aparan unaq syilupi Dyus chay mantakunan samanapi tayashanpa naypanman. ⁶Nataq warmi-shuyupaqa alsakaran uk chunllaqlla lugarman. Chay lugarpimi Tayta Dyusqa kamkachishana karan uk lugarsituta chaypi kidananpaq. Chayna chay lugarpiqa mil dusyintus sisinta (1,260) diyata qarananllapapaq.

⁷Chaymantaqami unaq syilupiqa kusalata maqanakuranllapa: Dyusninchikpa angelnin Miguelmi wakín angelninkunawan maqanakuranllapa chay dragonwanqa. Chaynulla chay dragonpismi angelninkunawan karan. ⁸Piru dragonqa manami binsikuyta puytiranchu. Chaynulla unaq syilupiqami manana lugar karanchu paykunapaqqa. ⁹Chaymi unaq syilumantaqa chay kusala atun dragon-taqa pachaman itakamuranllapa. Chay dragonqami, unay largu kuru kaq chay karan. Chay payllami Satanás dyablupis. Chay paymi tukuyta pachapi kawsakunataqa ingañar purin. Chaymi chay dyablutaqa tantar angelninkunawan pullata kay pachaman itakamuranllapa.

¹⁰Chaymantami unaq syilumanta kusala jwirti rimay kaynu niqta uyaparay:

“Chamushanami washakanallapa-paq uraqa.

Chaymi Dyusninchikna tukuy pudirninwan mantakunqa, Akrashan kusala puytiq Cristunwan pullana.

Chaqqa chay ukninchikkunata uchachar puriq chaytaqami itakamushana Dyusninchikpa.

Chaqqa chayqami, unaqpis tutapis Dyusninchikpa naypanpiqa kriyikunata uchachaq.

¹¹Piru chay ukninchikllapakunaqami chay Uyshitapa yawarsitun iĉhakashanpi kriyishanllaparayku,

chaynulla Dyusninchikpa rimayninta mana dijar parlakushanllaparayku ima binsishallapa.

Chaqqa paykunaqami, wanuchinatinllapamapis, mana manchakuranllapachu.

Chaymi ashwan wanuyapaq katinmapis wanunanllapapaqqa listuna karanllapa.

¹²Chayraykumi kananqa, jsyilukuna kusata aligriyayllapa! jChaynulla unaq syilupi kawsakuna,

kusata aligriyayllapa!

jPiru imananqallaparaq chay pachapi, mar yakupi kawsakunaqa!

Chaqqa dyabluqami mananashi payqa achka tyimputanachu kawsayanqa nir yaĉharqa, kay pachaman itakamutinllapa shamusha

kusalata piñakur qamkunata qischashunanllapapaq”.

¹³Chay dragonta kay pachaman itakamutinllapaqami, chay warmi, ullqituta wamrakustusha karan chaypa ikinta riran mana allinta rurananpaq.

¹⁴Piru chay warmisitataqami kuchakpa ishkay kusala atun alankunata quranllapa, maypiĉhi Dyus, lugarta

paypaq kamkachisha karan, chayman parir rinanpaq. Chayna chay largu kuru yupay dragonmantaqa alsakananpaq. Chaqa chay lugarpiri kimsa añu-y-midyuta qarananllapapaq karan. ¹⁵Chaymi ashwan chay largu kuru yupay dragonqa aqrunmanta kusala achka yakuta itakuran, chayna riyupaq tikrakar chay warmitaqa aysachananpaq. ¹⁶Piru pachami chay warmitaqa yanaparan. Chaqa pachaqami kiçhakar, chay dragon aqrunmanta riyuta itakushantaqa limpu upyaq yupay chakichiran. ¹⁷Chaynu pasatinmi, ashwan chay dragonqa kusalata chay warmiwanqa piñakuran. Chaymi chay warmita mana imanupis ima mana allinta rurayta puytiranchu. Chaymi ashwan chay warmipa wakin ayllun kaqkuna, Dyus mantakushankunata kasur, Jesucristulapi kunfyakar, paypaq yaçhachikuqkunatana qischaq qallariran. ¹⁸Chaymantaqami chay dragonqa, rir mar yakupa manyanpi shar kidaran.^o

Ishkay munstrukuna

13 ¹Chaymantaqami rikaray uk manchaypaq munstru, mar yakumanta iqamuqta. Piru chayqami syiti umayjun, dyis kachuyjun karan. Chaynulla kada kachunpi uk kurunata çhurakushalla karan. Nataq chay kada umankunapiqa, kusala mana allinkuna iskribikasha rimayaq Dyuspa kuntranta. ²Chay manchaypaq munstrutaqa, nuqa rikaray chayqami, uk mishi puma yupay karan. Chaqa çhakinkunamaqa usupa çhakin yupay karan. Nataq aqrun-shuyupaqa liyunpa aqrun yupay karan. Piru chay manchaypaq

dragonmi, chay manchaypaq munstrutaqa pudirninta quran, kay pachapiqa kusala mantakuq kananpaq. ³Chay manchaypaq munstrupa uk umanqami wanunanpaq yupay lisyakasha karan. Piru chay lisyakashanqami alliyaran. Chaymi chayta rikar, tukuyla kay pachapi kawsaq runakunaqa chay munstrumanta kusalata dispantakar, paylatana kasur kawsaranllapa. ⁴Chaymi chay kusala manchaypaq dragontana aduraq qallariranllapa. Chaqa chay dragon-ari pudirta qusha karan chay manchaypaq munstruta. Chaymi chay manchaypaq munstrutaqa kaynu nir aduraranllapa: “¿Mayqanna kay manchaypaq munstru yupayqa kanqa? ¿Mayqanna paywanqa shachina-kuymatapis puytinqa?” nir.

⁵Chaynullami chay manchaypaq munstrutaqa, Dyus dijaran “Kusa kani” nir ima kusala saqra mana allinkunata paypaq rimananpaq. Chaynullami dijaranpis payna mantakunanpaq kwarintay-dus (42) misista. ⁶Chaymi chay manchaypaq munstruqa, Dyuspaq chaynulla chay payta adurananllapa wasipaqmapis kusala mana allinkunata rimaran. Chaynumi ashwan chay unaq syilupi kaqkunapaqpis, kusala saqrata rimaran. ⁷Chaynullami dijaranpis chay munstrutaqa, Dyuspa kusa allinla akrashan kaqkunawan maqanakunanpaq wanuchinankaman ima.^p Pudirta-pismi quran ukman ayllukunata, tukuyla pwiblukunata, ukman rimaypi rimaqkunata, uklaw nasyunkunata ima mantananpaq. ⁸Chaymi kay pachapi kawsaqkunaqa yaqqa tukuyla chay manchaypaq munstrutaqa adurananllapa. Ashwan wakinkunalami chay

o 12.18 Wakin iskribikashakunami kay 12.18paqqa 13.1pi nin: “Chaymantaqami nuqaqa rir mar yakupa manyanpi shar, rikaray uk manchaypaq munstru, mar yakumanta iqamuqta” nir.
p 13.7 Mas intrakanarqa rikashunllapa Daniel 7.21.

munstrutaqa mana aduranqallapachu. Chaymi chay paykunapataqa, Dyusqa unaymanta-pacha chay Uyshitapa tukuy tyimpupaq kawsaq librunpi shutinllapataqa iskribishana karan, paywan tukuy tyimpupaq kawsananllapapaq.

⁹Chayraykumi mayqanpis rinriyjun kaqkunaqa, kay niyashayta allita intrakankillapa:

¹⁰“Chaqa mayqanpis prisu
kananpaqna

kasha karqa prisukanqa.

Chaynulla mayqanpis ispadallawan
wanunanpaq kasha katinga,
ispadallawan wanuchinqallapa”.

Chayraykumi, Dyuspi mayqanpis kriyiqkunaqa kusala qischakaykuna ima katinmapis, kusalata shachinakur Amitunchikpi masta kriyirila kawsanmanllapa.

¹¹Chaymantaqami qashan rikaray uk manchaypaq munstruta. Chay munstrugami pacha rurimanta iqamuyaq. Chay-shuyupaqami imanutaq uyshamaqa ishka kachuyjun, chaynu karan. Piru chay kusalata llullachikuq dragon yupayllami rimayaq. ¹²Chaymi kay munstrutaqa, chay punta kaq munstru wanunanpaq yupay lisyakasha kayar alliyasha karan chayqa, kusala puytiqpaq tikraran. Chayraykumi kay munstruqa tukuyta kay pachapi kaqkunata imanullapis animachiran chay punta kaq munstruta adurananllapapaq. ¹³Chaynullami kay munstruqa kusala dispantaypaq milagrukunata rurayaq. Chaqa tukuyta rikatinmi syilumanmatapis ninakunata pachaman ratachimuyaq ima. ¹⁴Chaynulla kay munstrugami chay punta munstrupa naypanpi kusala mana ruraypaq imakunata rurur tukuyta ingañaran. Chaymi ashwan mantakuran chay punta munstru wanunanpaqna yupay ispadawan lisyakasha karmapis

kawsayaqlla chaypa imageninta kusa paynu rik'chaqta rurananllapapaq.

¹⁵Chaynullami kay munstruqa kusala pudirniyjunpaq tikrakan chay punta munstrupa imageninta rurashanllapata rimachinanpaq. Chaynullami mantakuranpis chay imagenta mayqan mana aduraqkunataqa limpu wanuchikanqa nir.

¹⁶Niranpismi: Taksha kaqkunata, atun kaqkunata, kusa imayjun, mana imayjun kaqta, sirbikuqkunata, mana sirbikuqkunata imamapis allilaw makinpi kar manaqa urkunpi karmapis, uk markata çhurananllapapaq. ¹⁷Chaynullami niranpis: Chay munstrupa shutinwan, manaqa numirunwan mana markakasha karqa, mana rantiyta, chaynulla rantikuymatapis puytinqallapachu nir.

¹⁸Piru tukuy kaykunapaqqami allita intrakayta munan. Chaqa mayqanpis kusa intrakaq chayqami, tantyayta puytinqa chay munstrupa numirunataqa. Chaqa chay numirugami uk runapaq intrachimanchik. Chayqami saysyintus sisintay-saysi (666).

144,000 takishakuna

14 ¹Chaymantaqami rikaray chay Uyshitata Sión sirkapa ananpi shaqta. Paywan pullaqami, 144,000 runakuna karanllapa. Chay runakunagami urkunllapapi, chay Uyshitapa chaynulla Taytanpa shutinta iskribishalla karanllapa. ²Chaymanta-shuyupaqa uyaparay unaq syilumanta imachi lanyar waqaqta. Chaqa yaku kusala lllashaq shamuy yupay chaynulla kunyay yupaymi lanyayaran. Chaynullami kusala achka arpata waqachiq yupaymi lanyayaranmapis. ³Chaqa Dyus mantakuna samanpana naypanpi, chay kwatru kawsaqkuna, chaynulla chay 24 rukukunapa naypanpimi, mushuq takita

takiyaranllapa. Piru manami chay takitaqa mayqanpis yaçhakuyta puytiyarallapachu. Nataq chay 144,000 kay pachamanta washakar risha karanllapa chaykunalami yaçhakuyaranllapa.

⁴Chaqa tukuy kaykunaqami mana ukwan ukwan punushachu karanllapa. Ashwanmi kusa allinlata kawsar chay Uyshita mayta ritinpis pullanllapa riran. Chaynumi paykunaqa tukuylla runakunamanta puntata washakaranllapa. Chaynu karmi paykunaqa imanutaq tarpukushanchikmanmataqa punta puquyninta Tayta Dyusman çhuranchik, chaynu qimikaranllapa Dyuspa chaynulla chay Uyshitapa naypanmanqa. ⁵Chaqa tukuy imatapis karanlata rimar imami mana uchakuranllapalamapischu.

Kimsa angelkuna rimashankuna

⁶Chaymantami rikaraysis uk angelta syilupa çhaypinta pariqta. Chayqami apayaq uk shumaq rimay tyimpupaq washakanapaq kaqta, tukuylla pachapi kawsaqkunata, uklaw nasyunmanta kaqkunata, ukman ayllukunata, ukman rimaypi rimaqkunata, chaynulla tukuylla pwiblukunata ima willananpaq. ⁷Chaymi kusala jwirtita rimar kaynu niyaq: “Taytanchik Dyustami manchar, paylata alabayllapa. Chaqa pay tukuyta rikar, yaçhananpaq uraqami çhamushana. Chayraykumi syiluta, pachata, mar yakuta, yaku nasimunan-kunata rurasha chay paylata adurayllapa” nir.

⁸Chaymantami chay punta kaq angelpa ikinllata uk ángel riyaran kaynu nir: “¡Kananqami chay kusala mana allinta rurachikuq pwiblu Babiloniaqa limpu chinqashana! Chaqa chay pwiblumanta kaqkunaqami, uk warmi ukwan ukwan punuq yupay kusala saqra mana allinkunata rurar kawsaranllapa.

Chaynu kawsatinllapami tukuy uklaw pwiblumanta kaqkunapis paykunallawan maçhar punuq yupayna kawsaranllapa” nir.

⁹Chaymantami qashan uk ángel ikinta riyaran kusala jwirtita kaynu nir: “Mayqan chay kusala manchaypaq munstruta, chaynulla imageninta adurar makinpi manaqa urkunpi shutinwan markakaqpa, ¹⁰Dyus piñakushanmanta kusala manchaypaq qisçakaypaq ubapa yakun binuta upyanqallapa. Chaqa Dyusqami chaytaqa, uk kupapi kamkachishana. Chaymi chayta upyaqqa, Dyuspa kusa allinla angelin-kunapa, chaynulla chay Uyshitapa naypanpi, qisçakanqallapa ninawan asufriwan ima. ¹¹Chaymi chay quntaylla ruripiqqa tukuy tyimpupaqna qisçakanqallapa. Chaynulla, chay manchaypaq munstruta aduraqkunaqa, manami unaq chaynulla tutamapis samanqallapachu chay qisçakayashanllapamantaqa. Chaqa imapaqtaq-ari chay manchaypaq munstruta, imageninta adurar shutinwanmapis markakaranllapa”. ¹²¡Chayraykumi Dyuspa tukuy allinla kaqninkuna, pay mantakushanlata kasur Jesuslapi kriyiqkunaqa, ima qisçakaykuna katinmapis maydiyapis shachinakur kawsanmanllapa!

¹³Chaymantaqa unaq syilumanta uk rimayta uyaparay. Chay rimaymi kaynu nimayaran: “Kayta iscribiy: Kaymanta-pacha, Amitunchiklapa kriyir wanuqkunaqami, kusala shumaqna kanqallapa” nir.

“Chaynumi kanqa” nin Santu Ispirituqa. “Chaqa trabajayashankunamanta samanqallapa. Chaqa chay rurashankunami, paykunapaqa pullanllapa kanqa” nir.

Pachapimi kusichakuna karan

¹⁴Chaymanta qashan chapakurqami rikaray kusala yuraq intiru puktayta. Piru chay puktaypa ananpiqami imaçchi

uk runa yupay tayaran. Chay taqqami, urumanta rurakasha kurunata umakusha, chaynulla uk usis kusala filuyjunta charikusha tayaran.

¹⁵Chaymantaqa, Dyusta adurananllapa wasimanta qashan uk ángel yarqamuran. Chay angelqami kusala jwirtita kaynu niran chay puktaypa ananpi taq chaytaqa: “¡Usisnikita urqumur sigakuq qallariyna! ¡Chaqa chay kusichakuna uraqami çhamushana! ¡Chaynulla pachapi kusichakunapaq chayqami qarwashana!” nir. ¹⁶Chaymi chay puktaypa ananpi tayaran chayqa, usisninta urqumur sigakuq çhurakaranna. Chaynu sigakur imami chay pachapi kusichakuna qarwashataqa tantaran.

¹⁷Chaymantami qashan uk ángel syilupi Dyusta adurananllapa wasimanta yarqamuran. Paypismi charikusha karan, kusala filuyjun usista. ¹⁸Chaymanta-shuypaqa altarmantana yarqamuran qashan uk ángel. Chay angelqami chay altarpi nina kaq chayta rikaq karan. Chaymi chay kusala filuyjun usisninta charikusha kaq angeltaqa kaynu nir kusala jwirtita qayaran: “¡Usisnikiwan sigakuq çhurakar, pachapi uba çhakrakunapi kan chayta kuchumuy! ¡Chaqa chay ubapa puquyinqami qarwashana!” nir.

¹⁹⁻²⁰Chaynu nitinmi chay angelqa pachapiqa ubata usisninwan kuchur chay pwiblu waqtanlawpi uk atun batya karan chayman apar itaranna saruçar yakunta lluqshichinanllapapaq. Tukuy kayqami intrachimanchik, imanumi Tayta Dyusqa chay mana allinta ruraqkunawanqa kusalata piñakur chay ubakunata batyaman itaq yupay kastiganqa nir. Chaymi yawarninllapamapis imanutaq riyumaqa kusala llashaq rin, chaynumi 300 kilumitru

shikwakatin, kaballukuna yaykutinmapis busalninkaman aypanqa.

Syiti angelkunami pachaman shamuran kastigakuq

15 ¹Qashanmi syilupiqa uk kusala atun dispantakaypaq siñalta rikaray. Chaypiqami karan syiti angelkuna, chay syiti kusala saqra qischakaykunawalawanna. Chaqa chay syiti qischakaykunawanqami, Dyus piñakushanqa tukukayaranna.

²Chaynullami rikaraypis, mar yaku kusa llipyala yuraq, ninawan piçhukashata yupay. Chay yaku kusala yuraq llipyala kaqwan pullaqami, Dyus akrar arpakunata qusha kayaq chaykuna tukuyin shayaranllapa. Chaqa Dyus akrashan kaqkunaqami, chay munstruta, imagenninta chaynulla shutinpa numirunmatapis binsisha karanllapa. ³Chaqa paykunaqami takiyaranllapa, Dyuspa sirbiqnin Moisés takishanta. Chaynullami takiyaranllapapis chay Uyshitapa takinkunata ima. Chaqa kaynumi niyaqllapa:

“Kusalata imatapis puytiq Amituy-llapa Tayta Dyus, chay tukuy imata rurashaykikunaqami, kusala shumaq, chaynulla manami imanupis tantyaypaq imalamapischu. Chaynulla shumaq, chiqap, allinla imami nannikimapis Tayta Dyus tukuy nasyunkunapa⁹ mantaqnin.

⁴ ¿Amituy, mayqantaq qamtaqa mana manchashuyanqaqa?

Chaynulla ¿mayqantaq mana alabashuyanqaqa?

Chaqa qamlami kusa allinqa kanki. Chaymi ashwan tukuy pwiblu-manta kawsaqkuna shamur adurashunqallapa.

q 15.3 Wakin iskribikashakunaqami çhuran Dyuspa kaqninkuna nir.

Chaqa, qammi intrachikushayki imatapis karanlata ruranki” nir.

⁵Chaymanta, qashan chapakurqa unaq syilupi tratuta rurashan Dyusta adurananllapa wasi kiçhakaqta rikaray.

⁶Chay rurimantaqami, chay syiti angelkuna chay syiti kusala saqra qischakaykunata apamuq chaykuna lluqshimuyaran. Chay angelkunapa mudananqami kusala shumaq yuraq intiru llipyalla karan. Chaynulla qasqun-kaqpmi, urumanta rurakasha waçhkuta waçhkakusha karanllapa.

⁷Chaymantami chay kwatru kawsaq-kunamanta ukqa, chay syiti angelkuna-taqa tukuynta urumanta rurakasha kupata quran. Chay kupapiqami, tukuy tyimpupaq kawsaq Dyus piñakur nishan kusala saqra qischakaykuna karan.

⁸Chaymi Tayta Dyuspa kusala manchay-paq llipyalla pudirinwan quntay intirupaq tikrakan, Dyusta aduranan-llapa wasiqa. Chaynu katinmi, chay syiti kusala saqra qischakaykuna manaraq pasayatinqa, mana mayqanpis yaykuyta puytiqllapachu chaymanqa.

Angelkuna Dyusmanta kastiguta içhashankuna

16 ¹Chaymantaqami uk kusala jwirti rimay Dyusta aduranan-llapa wasimantaqa, chay syiti angelkunata kaynu niqta uyaparay: “Rir chay syiti kupaykillapapi Dyuspa kastigun kaqkunataqa içhayllapa pachaman” nir.

²Chaynu nitinllapami chay punta kaq angelqa, rur chay kupanpi kaqtaqa içharan pachaman. Chaymi tukuy runakuna chay munstrupa siñalninta purichir chaynulla imagenninta aduraq-kunapiqa kusala saqra nanay qiri rikariran.

³Chaymanta chay ishkaq kaq ángel, rur chay kupanpi kaqtaqa içharan mar

yakuman. Chaymi chay mar yakuqa yawarpaq tikrakan, imanutaq uk runata wanuchitinllapa yawarnin shamun chaynu. Chayraykumi chay mar yakupi kawsaqkunaqa tukuylla wanuran-llapa.

⁴Chaymanta chay kimsa kaq angelqa, chay kupanpi kaqtaqa içharan riyukuna-man, yaku nasimunanman ima. Chaymi chaykunapis yawarllapaq tikrakan.

⁵Chaymanta chay ángel yakuta rikaq chayqa, Tayta Dyusta kaynu niqta uyaparay:

“Qammi imatapis karanlata rikaq kar,

runakunataqa kastigashayki.

Chaqa qammi kusa allinla Amituy kanki.

Chaynulla unaymanta, kananpis qamlla kanki.

⁶Chay runakunata kanan yawarta ima upyachir wanuchishayki-qami

kusala allin kasha.

Chaqa paykunami

qampa allinla kaq akrashayki-kunata, rimaqnikikunata ima

yawarninta içhachir wanuchiran-llapa” nir.

⁷Chaymantami uyaparaypis Dyusta adurananllapa altarmanta kaynu niqta:

“Amituy Dyus,

tukuy imata puytiq,

Qammi kananqa tukuyta rikar yaçhashayki

imanu rurashanllapanulla” nir.

⁸Chaymanta chay kwatru kaq angelqa, chay kupanpi kaqtaqa içharan rupayman. Chaymi rupayqa kusala jwirtita rupayar tukuylla runakunata

rupachinanpaqna niran. ⁹Chaymi tukuylla kusa saqrata rupanllapa. Piru chaynumapis, manamiri Dyusta kasur

alabanananllapalamapischu. Ashwanmi Dyus chay saqra kastigukunamanta

washakuqpaqqa, kusala mana allinkunata rimaranllapa.

¹⁰Chaymanta chay sinku kaq angelqa, chay kupanpi chaytaqa chay munstru mantakuyashanman icharan. Chaymi chay munstru mantakuyashanqa kusala tutaparaq intiruna kidaran. Chaymi runakunaqa, kusala nanaywan qallunmatapis kaniyaqllapa ima. ¹¹Piru chaynumapismi, chay mana allin rurayashankunataqa mana dijaranllapachu. Ashwanmi chay qirinllaparayku kusalata nanachikurllapaqa, syilupi Dyuspaqqa kusala mana allinkunata ima rimaranllapa.

¹²Chaymanta chay saysi kaq angelqa, chay kupanpi kaqtaqa icharan chay atun riyu Eufrates shutiqman. Chaymi chay riyuqa limpu chakiran. Chaynu chakitinmi, chayllata orientilawmanta kaq mantakuqkunaqa pasaranllapa.

¹³Chaymantami rikaray, chay dragonpa, munstrupa, chaynulla chay llullakur yaçhachikuqpa aqrunmantaqa, sapu yupay kimsa mana allin ispiritukuna lluqshimuqta. ¹⁴Chaykunaqami, dyablumanta karanllapa. Chaynu karmi mana rikashanchik imakunata, chaynulla milagrukunata ima ruraqllapa. Chaymi ashwan wakta kayta shikwakaranllapa tukuylla kay pachapi mantakuqkunata tantananpaqna. Chaynuqami ruraran, tukuy imatapis puytiq Tayta Dyus ima diyami tukuyta rikar yaçhayanqa chay diyaqa, paykunaqa Dyuswan maqanakur shachinakuyta kamananllapapaq.

¹⁵Chaymantami Amitunchikpis kaynu nimaqta uyaparay: “Allita intrakayllapa. Chaqa nuqaqami manapis yaçhayatki-llapachu imanutaq uk suwakuqmaqa illaqmanta rikarimur suwakun, chaynu rikarimushaq. Chaymi mayqanpis rikçhakusha yupaylla kar kasumar, raçhpanta kuytakuq chaykunaqami, kusa shumaqna kanqa. Chaqa chaynu-

qami manana lirila puriq yupay pinqakuq yupaynachu kanqallapa” nir.

¹⁶Piru chay kimsa dyablumanta kaq ispiritukunaqa, tukuylla mantakuqkunata tantaran chay uk lugar hebreo rimaypiqa *Armagedón* ninllapa chay lugarp.

¹⁷Chaymantami chay syiti kaq angelqa, chay kupanpi kaqtaqa icharan unaq wayrallapi. Chaymi syilupi adurana wasipi chay mantakuna samanamantaqa uk kusala jwirti rimayta uyaray. Chay rimaymi kaynu niyaran: “¡Tukuymi rurakashana!” nir. ¹⁸Chaynu nitinmi chay kutilla kusata rilamparan, kunyaran, lanyaran, pachamapis rajakanankaman kuyuran unay kuyushankunamantaqa masta. Chaqa chaynuqami, mana kuyushachu karan, runakuna kay pachapi kawsaq qallarishanmanta-pachaqa. ¹⁹Chaymi chay kusala atun pwiblu Babiloniaqa, kimsa partipaq wakman kayman tikrakaran. Chaynulla tukuy pachapi pwiblukunaqa limpu rataranllapa. Chaymanta Dyusqa yarpuran chay kusala atun pwiblu Babiloniapaq. Chayna chay pwiblupi kaqkunataqa, Dyus piñakushanrayku, kastigananpaq kusala qisçhakaypaq ubapa yakun binuta upyachinanpaq niran.

²⁰Chaynumi tukuylla mar yakupa çhaypinlapi pwiblitu kaqkuna, sirkakunamapis, limpu chinqar tukukaran. ²¹Chaymi ashwan unaq syilumantaqa ratamuran manchaypaq saqra granisu runakunamanqa. Chay granisuqami ukla, kwarinta kiluta yupay lllashaqmapis. Piru chaynu katinmapis, chay granisurayku runakunaqa, kusala mana allinkunata rimaran Dyuspaqqa. Chaqa mana agwantaypaq kusala saqra kastiguri karan.

Uk warmimi munstrupa anan tasha karan

17 ¹Chaymanta chay syiti angelkuna chay kupakunata purichiqmantami uk angelqa, kaynu

nimaran: “Shamuy rikachishayki imanutaq uk warmi ukwan ukwan punuq yupay achka yakupa anan taq pwibluqa imanumi kastigakayanqa nir. ²Chaqa chay pwiblupi taqkunaqami Dyuspi kriyishanmanta ashur, saqra mana allinkunata tukur kawsatinllapa wakin pwiblumanta kaqkunapis paykuna yupayllana kawsanllapa. Chaymi chaynu tukurllapaqa imanutaq uk warmi ukwan ukwan punuqmaqar^r Tayta Dyuspaq kusala saqra mana allinta tukur maçhasha yupayna kawsan, chaynumi kawsanllapa” nir. ³Chaymantami Ispiritu rikapakuchimayatinmi, uk ángel chunllaq lugarman apamar rikachimaran. Chaypimi rikaray uk warmi, munstru syiti umayjun, chaynulla dyis kachuyjunpa anan taqta. Chay munstruqami chupika intiru karan. Nataq waqtankunapi-shuypaqami intirunpi iskríbikasha karan, Dyuspaq mana allin rimaykuna. ⁴Piru chay munstrupa anan tasha warmiqami, kusa shumaq muradawan chupika piçhukasha mudanata yakakusha karan. Chaynulla manyankunataqa lusichisha karan urukunawan, kusa shumaq rumikunawan, pirlakunawan ima. Nataq makinpi-shuypaqa charikusha karan urumanta rurakasha kupata. Chay kupapiqami untalla karan chay millanaypaq ruraypaqkuna, ukwan ukwan punushankunapaq intrachimachik ninchik ima. ⁵Piru urkunpi-shuypaqami iskríbikasha karan uk kusala mana yaçhaypaqla shuti. Chay iskríbikashaqami kaynu niyaq:

“Chay Babilonia pwibluqami tukuy warmikuna ukwan ukwan punuqkunapaqa maman.

Chaynulla Dyuspa kuntran kar kay pachapi kusala saqra millanaypaq ruraqkunapa maman” nir.

⁶Chaymantami kwintata qukaray chay warmiqa maçhasha karan nir. Chaqa payqami maçhasha karan Dyuspa allinla kaqninkunapa yawarninwan. Chaqa Jesucristupaq yaçhachikuqkunatari wanuchisha karan. Chaymi nuqaqa tukuy chaykunata rikar, kusalata dispantakaray. ⁷Piru chay angelqa nimaran: “¿Imapaqtaq dispantakanki? Nuqami intrachimachik chay warmi manchaypaq munstrupa anan tasha chayqa imapaqmi chaynuqa, imapaqmi syiti umayjun, dyis kachuyjun nirmapis”. ⁸Chaymi nimaran: “Chay munstru manchaypaq uçhku rurimanta lluqshimuqta rikashaykiqami, unaymanta kaq. Piru kananqami manana kannachu. Ashwanmi lluqshimuyanqa limpu imanar tukukanapaqna. Chaqa chay munstrupa unayqa karanllana. Piru kananqa mana kannachu. Ashwanmi qashanpis shamuyanqa. Chaynu shamutin rikarmi tukuy mana kriyiqkunaqa kusalata dispantakanqallapa. Chaqa paykunapa shutingari unaymanta-pacha, Dyuspa librunpi mana iskríbikashachu karan.

⁹“Chaymi intrachimachik intrakayta puytin: Chay syiti umankunaqami intrachimachik, syiti sirkakunapa anan tayan chay warmiqa nir. Chaynulla chay syiti umanqami intrachimachik, syiti mantakuqkuna nir. ¹⁰Chaymi chay syiti mantakuqkunamantaqa, sinkuqa wanur tukukashallapana. Piru paykunamanta ukqami kananlla mantakuyanna. Nataq ukqa manaraq shamuyanraqchu. Piru chay shamurqami, mana unaylata-

---

r 17.2 Ukwan ukwan punuq warmi yupay nirqami intrachimachik Tayta Dyuspi kriyinanllapata mana munar ashwan chay yanqa dyus nishanllapakunapaq yaçhachikunllapa, chaynulla millanaypaq imakunata rurallapa ima.

chu mantakunqa. ¹¹Chay saqra manchaypaq munstru unay kaq chayqa, kananqa manana kannachu. Chayqami intrachimanchik chay uchu mantakuq shamuyanqa chay nir. Piru chay mantakuq pismi, chay wakin syiti chaykunapaqa uknin. Piru payqami tukuy tyimpupaqna tukukanqa.

¹²“Chaynulla chay dyis kachunkunata rikashayki chayqami, intrachimanchik dyis mantakuqkuna kanqa nir. Piru paykunaqami manaraq mantakuq qallarishallapachu. Chaynu manaraq mantakuyarmapismi, chay saqra munstruwanqa pulla, uk uralata kusa mantakuq yupayna mantakunqallapa. ¹³Chaqa chay dyis mantakuqkunaqami, chayllata yarpunllapa chay saqra manchaypaq munstrutaqa pudirta ima qunanllapapaq. ¹⁴Chaymi paykunaqa chay Uyshitawan maqanakunqallapa. Piru chay Uyshitaqami binsinqa, Dyus akrashan paypa kaqninkunawan. Chaqa paykunaqari maydiyapis Dyuslapi kunfyakar kawsanllapa. Chaqa Amitunchikqami, tukuy pa amunllapa, chaynulla mantakuqkunapapis mantaqnin ima”.

¹⁵Chaymantami qashan angelqa kaynu nimiranpis: “Chay warmi tayashan yakuta rikashayki chayqami, intrachimanchik achka pwiblukuna, achka runakuna, ukman rimaykunata rimaqkuna, uk law nasyunkuna ima nir. ¹⁶Nataq chay munstru chaynulla chay mantakuq dyis kachunkunata rikashayki chayqami, intrachimanchik chay ukwan ukwan punuq warmitaqa chiqniyanqa nir. Chaynulla chay warmitaqa paylata dijanqa lirilata. Chaynulla kwirpunpa aychantapis mikunqa, ninawan rupachinqa ima nir. ¹⁷Chaqa Dyusmi dijaran chay mantakuq dyis kachukunaqa, Dyus munashannulla rurananllapapaq. Chaymi chay

mantakuq dyis kachukunaqa tukuynin chayllata yarpur tukuy pudirinllapata quran chay munstruta, payna mantaqninllapa kananpaq maydiya Dyus imanukanqa nishan tyimpu chamunankaman. ¹⁸Nataq chay warmita rikashayki chayqami, intrachimanchik chay pwiblu Babiloniapaq. Chaymi ashwan mantakuqninkunamapis tukuy la mantakuqkunata munashannulla mantar ima purichinllapa”.

Babilonia pwiblumi limpu rataran

18 ¹Chaymantaqami, qashan chapakurqa rikaray uk angel syilumanta ishkimuqta. Piru chayqami kusala pudirniyun karan. Chaymi chay llipyayninwan pachamapis achkiraq intiru kidaran. ²Chay angelqami kusala jwirtita kaynu niyaran:

“¡Kananqami chay kusala mana allinta rurachikuq pwiblu Babiloniaqa limpu chinqashana!

¡Chaymi kananqa chay pwibluqa dyablukunapa, chaynulla chay mana allin ispiritukunapa wasinpaq tikrakasha!
¡Chaynulla chay millanaypaq pariq kurukunapa qushan yupaypaqmi tikrakashallapa!

³Chaqa chay pwiblumanta kaqkuna kusala mana allinta rurakawsashanllaparaykumi, uk law pwiblumanta kaqkuna, chaynulla uk law nasyunmanta mantakuqkunapis imanatuq uk warmi ukwan ukwan punuqmaqa Tayta Dyuspaq kusala saqra mana allinta tukur machasha yupayna kawsan, chaynumi kawsaranllapa. Chaymi ashwan chay pwiblupiq tukuy lugarmanta rantikuqkunamapis,

- tukuy ima munashanllapata rantikutin,
sunsunu rantitinllapa kusalata qillaynikuranllapa”.
- ⁴Chaymantami qashan unaq syilumanta kaynu niqta uyaparay:
“Qamkuna tukuy la nuqapi kriyiqkunaqa, chay pwiblumanta lluqshiyllapa.
Chayna ama paykuna yupayqa uchakunaykillapapaq.
Chaynuqami manana paykuna yupayqa kastigakanaykillapapaqnachu.
- ⁵Chaqa chay runakuna uchakushanqami, ima unaqkaman quturaq yupay kay syilumanmapis chamuyanna.
Chaymi ashwan nuqa Dyusnikillapaqa yachayani ima mana allinkunata rurashaykillapamapatis.
- ⁶Chay pwiblumanta runakuna imanutaq wakinkunata qischaran chaynulla paykunatapis qischanqallapa.
Ashwanmi chay qischakushanmantaqa,
ishkay chaynuta yupay masta qischakanqallapa.
Chaymi chay ubapa yakunta upyachikuq yupay wakinkunata qischashanmantaqa,
ishkay chaynuta yupay kusala jwirtita kamkachir qunqallapa.
- ⁷Chaynuqami kusalata qischakanqallapa.
Chaqa paykunamaqa kusana kanchikllapa nir, mana pinqakuqllapalamapischu.
Chaymi ashwan shunqunpi kusalata alabakar niyaqllapa:
‘Kaypiqami uk warmi riyna yupay tayanchikllapa.
Chaymi byuda warmi yupayqa maydiyapis mana qischakashunllapachu’ nir.
- ⁸Chayraykumi chaynu niqkunapaqqa kusala saqra qischakay uk diyalapi shamutin wanunqallapa, llakinqallapa, mallaqnanqallapa ima.
Chaynulla ninawan rupar ima qischakanqallapa.
Chaqa tukuy imata puytiq Dyus Amitunchikmi,
paykunaqa chaynu kastigakananpaq nishana.
- ⁹“Chaynulla chay pwiblu Babilonia ukwan ukwan punuq warmi yupay limpu quntay intiru tikrakinpa kay pachamanta mantakuqkunaqa kusalata llakir, waqanqallapa ima. Chaqa chay mantakuqkunaqami yachachikushanllapata kasur yanqa dyus nishanllapakunata adurar ima kawsaqllapa.
Chaynulla imata rantikutinllapamapis sunsunulla imatapis munashanllapata rantir kawsaranllapa. ¹⁰Piru chay pwibluwan pulla kastigakayta manchakurmi mantakuqkunaqa wakaqllapi kidar kaynu niyaranllapa:
‘Akakaw, qammi Babilonia kusala riqsikasha pwiblu,
kusala puytiq pwiblu karayki!
Piru imanutaq dasla qammanqa kastiguqa chamun’ nir.
- ¹¹“Chaynullami tukuy pachamanta chay pwiblupi rantikuqkunapis kusalata chay pwiblupaq llakir waqanqallapa.
Chaqa mananari mayqanpis chay rantikuyashan imanllapakunata rantinanpaqqa kanqallapanachu.
- ¹²Chaymi manana chay urukunata, suquqillaykunata, shumaq rumi pirlakunata, shumaq raçhpakunata, seda raçhpakunata, muradawan chupika raçhpakunata, tukuy mutkiypaq qirukunata, marfilmanta, qirumanta, brunsimanta, jyirrumanta, marmulmanta imakuna

rurakashamatapis rantikunqallapanachu. ¹³Chaynulla mananami rantinqallapanachu kanilakunata, kusala mutkiypaq insinsyukunata, mirrata, mutkiypaqula ulurkunata, ubapa yakun binuta, asaytita, shumaq arinakunata, trigukunata, animalkunata, uyshakunata, kaballukunata, karrukunata. Chaynulla mananami rantikunqallapanachu mayqan runatapis sirbikunanpaqqa.

¹⁴“Chaymi chay pwiblutaqa, kaynu ninqallapa:

‘¡Mananari chay kusala mishki frutakuna qamta kusalata gustashuq chaykunamapis kannachu!
¡Chaqa tukuy tyimpupaqmi chinqasha, tukuy shumaq imayki kaqkunamapis!’

¹⁵Chaqa tukuy imata chay pwiblupi rantikur, kusa imayjun tikrakasha chaykunamapismi Dyusmanta shamusha kaq kastiguta rikar manchakur wakaqllapi kidanqallapa. Chaymi chay pwiblupaq kusalata llakir ima waqanqallapa. ¹⁶Kaynumi niyanqallapapis:

‘¡Akakaw, kusala shumaq pwiblu! Qammi uk warmi kusala shumaq raçhpawan mudakusha yupay karayki. Chaynulla kusala shumaq muradawan chupika raçhpawan mudakusha yupaymi karayki.
Chaqa chay raçhpaykikunapismi, manyankunaqa uruwan, kusala shumaq rumi pirlakunawan lusichikasha yupay karan.

¹⁷¡Piru chaynu kasha katinmapismi, dasla tukuy imaykikuna kaqkunaqa tukukasha chunllala!’

“Barkukunata mar yakupi purichiqkuna, chaynulla chay mar yakupi

trabajar imanta tarikuqkunapismi, chay pwiblumantaqa largu mayllapi kidashallapa, ¹⁸chay pwiblumanta quntay iqamuqta rikar. Chaymi kaynu nir qayçhakunqallapa: ‘¿Mayqan pwiblunari kay pwiblu yupayqa kanqa?’ nir.

¹⁹Chaymi umanllapaman allpakunata içhanqallapa kusalata llakir waqar ima. Chaynulla kaynu nirmi qayçhakunqallapapis:

‘¡Akakaw, kusala shumaq pwiblu! Qampi ima kaqkunawanmi, chay barkuyjunkunaqa kusala imayjunpaq tikrakanllapa.
¡Piru chaynu kasha katinmapis daslami tukuy imaykikunapis limpu chinqasha!’

²⁰Chayraykumi unaq syilupi kaqkuna, chay pwibluraykumi aligriyayllapa.

Chaynulla qamkuna Dyuspa allinla akrashan kaqkuna, apustulkuna, Dyuspa rimaqnikunapis aligriyayllapa.

Chaqa Dyusqami chay pwibluta kastigarqa, allinta rurasha qamkunapaqqa’”.

²¹Chaymantami uk kusala puytiq ángel uk rumita alsaran. Chay rumiqami kutakunapaq rumi yupay karan. Piru chay rumitaqami mar yakuman itakurqa, kaynu niran:

“Qam kusala riqsikasha pwiblu Babilonia, kaynumi qampis itakukanki ruri mayman.

Chayna mana mayqanpis qashanqa rikashunqallapanachu.

²²Chaynulla manami qashanqa masqa uyapanqallapachu kallikikunapi arpawan, kinakunawan, trumpitakunawan shumaq takiqkunataqa.

Chaynullami manana kanqallapanachu

imapi trabajaqkunamapis.
Manami uyapakanqapischu
kutakuqkunamatapis.

²³ Chaynulla manami qampiq
uk bilalamapis achkiranqanachu.
Chaynulla manami uyapakanqana-
chu
uk kidamyintu fyistata rurar
laqyaqkunamatapis.

Michka chaypi rantikuqkuna tukuy
pachakunamanta kusa riqsika-
sha katin,
qam wasqakur ima tukuy
nasyunkunata llullachisha
katkimapis,
manami masqa imatapis rikanqa-
llapanachu nir.

²⁴ Chaqa chay pwiblupiqami, Dyuspa
rimaqqinkunapa yawarnin-
kunata tarikasha.
Chaynulla Dyuspi kriyiqkunapa
yawarninta tarikasha.
Chaynulla tukuy pachapi
wanuchikashakunapa yawar-
ninta imami tarikashamapis”.

**Babilonia ratashanraykumi syilupi
kusalata aligriyanllapa**

19 ¹Chaymantaqami unaq
syilumanta kusala achka
runakuna yupay laqyaqta uyaparay.
Chay rimay laqyaqqami kaynu niyaq:
“¡Kusala alabakashami kanqa
Amitunchikqa!

Chaqa Taytanchik Dyusqami kusala
shumaq kar washamashanchik-
llapa. Chaynulla tukuy tyimpu-
paq mantakun, kusala puytiq
ima.

² Chaqa paymi mayqantapis,
karanta rikar yaçhan iman
katinllapamapis.

Chaynulla paymi chay ukwan
ukwan punuq warmi yupay
pwiblutaqa kastigasha.

Chaqa chay pwiblupiqami, tukuy
runakunata kusala mana
allinkunata rurar uchakuchiran.

Chaymi chay pwiblutaqa chaynu
rurasha, Dyuspa sirbiqnin-
kunata wanuchishanllaparayku
ima”.

³Chaymantaqa qashan kaynu
niranllapa:

“¡Kusala alabakashami kanqa
Amitunchikqa!

Chaymi chay pwiblu rupashapa
quntayninqa, tukuy tyimpupaq
quntayanqalla” nir.

⁴Nataq chay binti-kwatu (24)
rukukuna, chaynulla chay kwatu
kawsaqkunapis, qunqurir pachakaman
pukçhirar Dyusta aduraranllapa. Chaqa
Dyusqami chay mantakuna samanampi
tayaran. Chaymi kaynu niyaqllapa:

“¡Chaynumi kanqa!

¡Kusala alabakashami kanqa
Amitunchikqa!” nir.

⁵Chaymantami chay mantakuna
samanamanta uk rimayta uyaparay
kaynu niqta:

“¡Alabayllapa Dyusninchikta,
Payta manchar

sirbir kawsaqkuna,
taksha kaqkuna chaynulla atun
kaqkunamapis!” nir.

**Uyshita kasarananpaq fyistata
ruranllapa**

⁶Chaymantaqami qashan uyaraypis
kusa achka runakuna laqyaqta yupay.
Chay laqyaqqami achka yaku raqrata
shamuq yupay karan. Chaynulla kusala
jwirti kunya yupaymi karan. Chaymi
niyaran:

“¡Kusala alabakashami kanqa
Amitunchikqa!

Chaqa Amitunchik Dyus tukuy
imata rurayta puytiqqami,
mantakuyanna nir.

⁷Chaymi kusalata aligriyar payta alabar takichiypaqllapa.

Chaqa pay kasarananpaq uraqami chamushana.

Chaymi chay warmin kananpaq kaqqa, kusatana kamakasha.

⁸Piru chay warmi kasarananpaq kaqtaqami

Tayta Dyusqa mudachisha kusala shumaq yuraq intiru llipyalla raçhpawan”.

Chaqa chay yuraq intiru mudananqami intrachimanchikllapa, Dyus akrashan kaqkunapa allinla rurayninkunapaq.

⁹Chaymantaqami uk angelqa nimiran: “Kayta iskribiy: ‘Kusa shumaqmi kanqa chay Uyshita kasarananpaq fyistaman, rinanpaq kunachikashakunaqa’ nir”. Chaynulla niranpis: “Kay nishushayqami, Dyusninchik chiqapta nishankuna” nir.

¹⁰Chaynu nimatinqami, naypanpi qunqurir aduraq çhurakaray. Piru payqami nimiran: “Jesús nishankunaqami kusata animachimanchik paylapaq yaçhachikur paylata aduranallapapaq nir. Chayraykumi ama nuqata aduramarchu, ashwan Taytanchik Dyuslata adurayllapa. Chaqa nuqaqami, qam, chaynulla chay wakinkuna, Jesús yaçhachikushanta kasuqkuna yupaylla Dyuspa sirbiqninla kani” nir.

Juanmi yuraq kaballupa ananpi uk runa taqta rikashanpaq riman

¹¹Chaymantaqami rikaray syilu kiçhakashata. Chaymi chay syilu kiçhakashamantaqa rikarimuran uk yuraq kaballu. Nataq chay anan taq-shuypaqa, shutiq KARANLA chaynulla CHIQAP KAQLA. Chaqa imatapis karantari rikar yaçhan. Chaymi ashwan guerrakunata rurayaq. ¹²Nawinkunaqami, nina ratakuq yupay llipyarayaq. Nataq umanpi-shuypaqa apayaq

achka kurunakunata. Chaynulla umanpiqa uk shuti iskribikasha kayaq. Piru chay iskribikasha chaytaqami, payla intrakaq. ¹³Raçhpanqami yawarwan tullpukasha kayaq. Nataq shutin-shuypaqa intrachimanchik TAYTA DYUSPA RIMANAN nir.

¹⁴Chaynulla paypa ikintaqami, unaq syilumanta suldadukuna riyaqllapa, kusala shumaq yuraq intiru raçhpakunata yakakusha. Piru chay suldadukunqami tukuyninllapa yuraq kaballupa anan tashalla riyaranllapa.

¹⁵Nataq chay mantakuqpa shiminmantaqami, yarqamuyaq kusala filuyjun ispada, chaywanna tukuyla nasyunmanta kaqkunata chuqrir binsinanpaq. Chayqami mantakuyanqa jyirru baranwan. Chaynulla chay kusalata puytiq Tayta Dyusqa piñakur chay mana allinta ruraqkunapataqa yawarnimatapis limpu qapinqa imanutaq ubapa yakunta sarur llushichinllapa chaynu. ¹⁶Chaqa raçhpanpi, chaynulla çhankanpiqami, kaynu iskribikasha kayaq:

“Tukuy mantakuqkunapa mantaqnin. Chaynulla Amitunchiqami tukuypa amunllapa” nir.

¹⁷Chaymantami rikaray uk ángel rupaypi shaqta. Chaymi chay angelqa, syilupa çhaypinpi tukuy pariç kurukunata kusala jwirtita kaynu niyaq: “¡Shamur tantakayllapa! Chaqa Dyusmi, mikunaykillapapaq uraqa çhamushana nisha. ¹⁸Chayna qamkunaqa tukuy mantakuqkunapa kwirpunta mikunkillapa. Chaynulla mikunkillapapis suldadukunata, kusa puytiq runakunata, kaballukunata, chaynulla chay kaballukunapa anan taq chaykunata ima. Chaynullami mikunkillapa tukuyta, sirbikuqkunata, mana sirbikuqkunata, taksha kaqkunata, atun kaqkunamatapis ima” nir.

¹⁹Chaymantami rikaraypis chay munstruta, chaynulla tukuylla mantakuqkuna suldadunkunawan pulla kaqta. Paykunaqami tantakasha karanllapa maqanakunanllapapaq chay yuraq kaballupa anan tasha chaywan, chaynulla suldadunkunawanpis. ²⁰Chaymantami chay manchaypaq munstrutaq, prisuranllapa chay llullakur yaĉhachikur puriq chaywan pullata. Chaqa chay llullakur yaĉhachikuqkami kusa ukman milagrukunata rurasha karan runakuna rikar chay munstrupina kriyinanllapapaq. Chaynu chay milagrukunata rurarmi, chay llullakur yaĉhachikuqqa, ukkunata llullachitin chay munstrupa markanta ĉhurakur, ashwan chay imagenninmatapis aduraranllapa. Chaymi chay munstruta, chaynulla chay llullakur yaĉhachikuqtapis, kawsaqlata itakuranllapa chay quĉhapi asufriwan nina kusalata ratakuqmanna. ²¹Nataq chay wakinkuna-shuypaqa, chay kaballupa anan tasha chaypa shiminmanta ispada yarqamuq chayllawan wanuchikaranllapa. Chaymi tukuylla pariq kurukunaqa tiqllananllapakaman mikuranllapa chay wanushakunapa kwirpunllapakunataqa.

Mil añukuna

20 ¹Chaymantami rikaray uk ángel syilumanta ishkimuqta. Payqami chay manchaypaq uĉhku ruripa llabinta charikusha karan. Chaynullami charikushapis karan uk kusala largu kadinata. ²Chaymi chay angelqa, chay dragon, kusala unay largu kuru, dyablu, Satanastaqa aypar mil añupaqna kadinawan wataran. ³Chaymantaqami chay manchaypaq uĉhku rurimanna itakur kirparan. Chaynu kirparmi chay punkupiq ĉhuraran uk siyuta. Chayna chay mil añu pasanankaman ama tukuy nasyun-

kunata llullachinanpaq. Chaymantaqa chay mil añu pasatinqami, chay dragon-taqa kaĉhanqa ayka tyimpullapaqqa.

⁴Rikaraypis achka mantakuna samanakunata. Chaypiqami chay kusala allita rikar yaĉhaqkuna tayaranllapa. Chaqa paykunaqami unayqa Jesuspi kriyir Tayta Dyus munashannulla rurar kawsayatin kunkanta pitir wanuchisha karanllapa. Piru paykunaqami mana adurashallapachu karan chay munstruta, chaynulla imagenninmatapis. Chaynulla manami dijakashallapachu karan chay munstrupa markanta urkunpi, manaqa makinpi ĉhurananllapamatapis. Chaymi ashwan rikayatiy paykunaqa kawsamur, Jesuswan pulla mil añuta mantakuq ĉhurakaranllapa.

⁵Chaynumi Tayta Dyusqa manaraq mayqantapis kawsachimuyar, chay paypa kaqninkunata puntataqa kawsachimuran. Piru chay wakin wanushakunaqami mana kawsamuranllapachu, chay mil añu pasanankaman.

⁶Chaymi nishaykillapa: Kusa shumaqmi kanqa chay puntallata kawsamuqkunaqa. Chaqa paykunaqami Dyuspa akrashankunana kanqallapa nir. Chaymi ashwan chay ishkay kutipaq wakinkuna wanuyanllapa chayqa, manana paykunataqa imanachiytapis puytinqanachu. Chaqa paykunaqami Dyuspa, chaynulla Jesucristupa uk kura yaĉhachikuqninna kanqa. Chaymi ashwan paykunaqa Jesucristuwan pulla mantakunqallapa, mil añuta.

Dyablumi limpu binsikaran

⁷Piru chaynu mil añu pasashana katinga, chay Satanastaqa kaĉhanqallapa chay watarayashanmantaqa.

⁸Chaymi tukuylla intiruta rinqa tukuylla nasyunkunaman kusalata ingañakuq. Chaynulla ashwan rinqa ingañaq Gogpi kaqkunata, Magogpi kaqkunata ima.

Chaymi chaynuqa kusala achka suldadukunata tantanqa, imanutaq mar yakupa manyanpimaqa aqu quturan chaynuta.

⁹Chaynu kusala achka runakunata tantarmi kusala largu mayta rir çharanllapa Tayta Dyuspa kusala munashan pwibluman. Chaynu çharmi chay pwiblutaqa limpu riduranllapa mana allinkunata rurananllapapaq. Piru chaykamanqami unaq syilumanta nina ratamur limpu rupachiran paykunataqa. ¹⁰Chaymanta chay dyablu ingañakusha chaytaqa, itakukaran chay quçhapi asufriwan nina ratakuqman. Chaqa chayllamanmi chay munstruta, chaynulla chay llullakur yaçhachikur puriq chaypis itakukasha karanllapa. Chaqa chaypiqami unaqpis tutapis mana agwantaypaqta qischakanqallapa, tukuy tyimpupaqna.

Dyusmi tukuyta rikar yaçharan

¹¹Chaymi rikaray kusala yuraq mantakuna samanata. Chaynulla rikaraypismi chay samanapi Dyus taqta ima. Chaymantami paypa naypanmantaqa, pacha chaynulla syilumapis limpu chinqaran. Chaymi mana rikaypaqnachu karan maylawpipis. ¹²Chaymantami rikaray chay wanushakuna atun kaqkuna chaynulla taksha kaqkuna^s Dyuspa naypanpi shaqta. Chaymi rikaraypis librukuna kiçhakaqta. Chaynullami kiçhakaranpis, chay tukuy tyimpupaq kawsanapaq librupis. Chaymi chay wanushakunataqa rikar yaçharanllapa tukuy imakunata rurashanpaq, chay librukunapi iskribikashannulla. ¹³Chaymi chay mar yakumapis, pay wanuchishankunata qukuran. Chaynu-

llami, chay wanuy chaynulla tukuy wanushakunapa tananpis wanushakunataqa qukuran. Chaymi tukuyta rikar yaçharanllapa, imakunatami kawsayarqa ruraran ima nirmapis.

¹⁴Chaymantaqami chay wanuyta, chaynulla chay tukuy wanushakunapa tanan kaqtapis, itakuran chay quçhapi nina ratakuqman. Chaymi chay quçhapi nina ratakuq kaqqami, qashan ishkey kutipaqa wanur tukuy tyimpupaq qischakanllapa chay karan. ¹⁵Chaynulla chaymanmi itakuranllapapis, chay tukuy tyimpupaq kawsanallapapaq librupi shutinkuna mana iskribikasha kaqkunatapis.

Mushuq syiluwán mushuq pacha

21 ¹Chaymantaqami rikaray mushuq syiluwán mushuq pachata. Chaqa chay punta syiluwán, chay punta pacha, chaynulla mar yakupismi chinqasha kar, manana karannachu. ²Chaymi rikaray chay kusa allinla pwiblu, mushuq Jerusalenta. Chay pwibluqami unaq syilupi, Dyuspa naypanmanta ishkimuyaq. Piru chay pwibluqami kusala shumaq kamakasha karan, imanutaq uk nubyamaqa kasarananpaq kamakan chaynu. ³Chaymanta chay mantakuna samanamanta uk kusala jwirti rimayta uyaparay. Chaymi chay rimayqa kaynu niyaran: “Dyusqami kananqa runakunawan pullana kawsayan. Chaymi paykunawan katin, runakunaga Dyuspana kanqallapa. Chaynulla Dyusqami pay paylla pullanllapa kar Dyusninna kanqa. ⁴Chaymi mayqanpis waqaqkunaqa mana waqanqallapanachu. Chaynulla manami llakinqallapa, wanunqallapa, nanachikunqallapalama-

---

s 20.12 Atun kaqkuna chaynulla taksha kaqkuna nirqami intrachimanchik kusa riqsikasha chaynulla mana riqsikasha nir.

pischu. Chaqa tukuy chay qischakay-kunaqami kananqa tukukashana” nir.

⁵Nataq chay mantakuna samanapi taqqami, kaynu niran: “Nuqaqami tukuyta qashan mushuqpaq tikrashaq”. Chaynullami niranpis: “¡Kayta iskribiy! Chaqa tukuy kaykunaqami karanla, chaynulla chiqap rimaykuna katin kunfyakaypaq” nir.

⁶Chaymantami nimiran: “Tukuy imata ruranaypaq karan chaytaqami rurashana kani. Chaqa nuqami chay punta litra Alfa ninllapa chay, chaynulla chay tukukanan litra Omega ninllapa chay kani. Chaynullami chay Qallariq chay, chaynulla chay Tukukanan chay kani. Chayraykumi nuqaqa mayqan yakunaqtaqa, chay tukuy tyimpupaq kawsachikuq yaku nasimuqta upyachishaq, mana michkata pagramatinmapischu dibaldila. ⁷Chaymi nishaykillapa: Mayqanpis shachinakur binsikuq chaytaqami, tukuy kaykunata irinsyanta yupay qushaq. Chaymi nuqaqa Dyusuninna katiy, paykunaqa wamraykunana kanqallapa. ⁸Piru chay nuqamanta pinqakuqkunata, mana kriyiqkunata, kusa millanaypaq ruraqkunata, wanuchikuqkunata, mana intrakaqkunata, ukwan ukwan punuqkunata, wasqakuqkunata, runakuna rurashan yanqa dyuskunata aduraqkunata, llullakuqkunata imaqa, chay quĉhapi asufriwan nina ratakuqman itakukanqa. Chaqa chayqari ishkay kutipaqna wanur qischakananllapapaq lugar” nir.

Mushuq Jerusalén

⁹Chaymantami chay syiti angelkuna kupankunata charikusha karan chaymanta uk shamuran. Chay payqami kupanpi charikusha karan, syiti qischakaykuna kananpaq karan chaykunata. Chaymi nimiran:

“¡Shamuy! Chaqa nuqami rikachishayki chay nubya, Uyshitapa warmin kaqtaqa” nir. ¹⁰Chaymantami Ispirituqa rikapakuchimayatin, chay angelqa apamaran uk kusala atun sirkaman. Chaymantami rikachimaran chay kusala shumaq allinla pwiblu Jerusalentaqa. Chaymi chay pwibluqa, Dyuspa naypan unaq syilumanta ishkimuyaran. ¹¹Piru chay pwibluqami kusala shumaqta llipyarayaran, Dyuspa llipyayninwan. Chaymi chay llipyayninqa uk kusala ĉhanyijun rumi jaspipa llipyaynin yupay karan. Chaqa kusala chuyitari karan uk kristal yupay. ¹²Chay pwiblupa ridurninpiqa, atun pata rurakasha karan. Piru dusi punkuyjunmi karan. Tukuy punkukunapimi, uk ángel karan. Chaynulla chay punkukunapiqa, chay Israel pwiblupa dusi ayllukunapa shutinkuna iskribikasha karan. ¹³Chaymi kimsa punkuqa, estilawman karan. Chaynulla kimsaqa, nortilawman karan. Kimsaqa surlawman karan. Nataq kimsaqa, oestilawman karan. ¹⁴Chay pwiblupa ridurninpi patapa simintunpiqami, karan dusi atunlla rumikuna. Chaymi chay rumikunapiqa, chay Uyshitapa dusi apustulninkunapa shutin karan.

¹⁵Chay ángel nuqawan parlaraq chayqami, urumanta rurakasha barata charikusha karan, chaywan chay pwiblupa punkunta, patankunata midinanpaq. ¹⁶Chay pwibluqami kwadrado kar, largun, anchun chaynulla altunmapis chaylla karan. Chaymi chay angelqa chay pwibluta baranwan miditinga, kaynu karan: Largun, anchun chaynulla altunmapismi midiyaq dus mil dusyintus (2,200) kilumitrua. ¹⁷Chaymantami midiran chay pwiblupa patanta. Chaymi imanutaq kanan midikunllapa chaynu miditinga midiyaq, sisintay-sinku (65) mitruta.

Chaqa imanutaq kanankuna midikunllapa, chaynumi angelpis midiran.

¹⁸Piru chay pwiblupa atun patanqami chay llipyala jaspi rumillawan rurakasha karan. Nataq chay pwiblu-shuypaqami, rurakasha karan kusala mas shumaq urukunallawan. Chaymi kusala chuyitata llipyarayaran uk kristal yupay. ¹⁹Chay patapa simintunpiqami, kusala shumaq rumisitukuna ñurakasha karan. Kaykunami karanllapa: Puntapiqami jaspi ninllapa chay karan. Ishkay kaqqiqa karan safiru. Chay kimsa kaqqiqa, agata karan. Kwatru kaqqami, ismiralda karan. ²⁰Sinku kaq chayqami, únisi karan. Saysi kaq chayqami, kurnalina karan. Syiti kaq chayqami, krisulitu karan. Uchu kaq chayqami, birilu karan. Nwibi kaq chayqami tupasyu karan. Dyis kaq chayqami krisuprasa karan. Unsi kaq chayqami, jasintu karan. Nataq chay dusi kaqqami, amatista karan. ²¹Chaynullami chay punkunkunaqa kusala qishpi intiru pirlawan kada punku rurakasha karan. Nataq chay pwiblupa atun kallin-shuypaqami, kusala mas shumaq urumanta rurakasha karan. Chaymi kusa qishpi intiru karan, uk kristal yupaylla.

²²Piru chay mushuq Jerusalén pwiblu-piqami, Dyusta adurananllapa ima wasilamatapis mana rikaraychu. Chaqa chay pwiblupiqami, kusalata puytiq Amitunchik Dyus, chaynulla chay Uyshita, Dyusta adurana wasiqa. ²³Chaynu katinmi chay pwiblupiqachkirachikunanpaqqa, mana ministinchu rupayta kar, killata karmapis. Chaqa Dyusmi llipyayninwan achkirachikun. Chaymi ashwan chay lampara yupay achkirachikuqmaqa, chay Uyshitaqa paylla karan. ²⁴Chaynu katinmi, tukuylla nasyunmanta kaqkuna-

mapis chay pwiblumanta achkirachikuqwana purinqallapa. Chaymi ashwan tukuylla pachamanta kaq mantakuqkunamapis kusala ñaniyjun imanllapakunata apamura aduranqallapa Tayta Dyustaqqa. ²⁵Chaqa chay pwiblupa punkunkunaqami, unaq kar tuta karmapis, mana kirpakanqachu. Chaymi chaypiqa mana yañanqallapachu imanumi tutapan nirllapamapis. ²⁶Chaymi ashwan tukuylla nasyunkunamanta kusala mas shumaq imankunata aparna, kay pwibluqami kusala shumaq nirna alabanqallapa. ²⁷Piru chay kusala shumaq pwiblumanqa manami tukuy ima mana allin kaqqa yaykunqachu. Chaynulla chay pwiblupiqami chay millanaypaqta ruraqkuna, chay llullakuqkunaqa mana kanqallapachu. Ashwanmi chaymanqa yaykunqallapa chay Uyshitapa librun tukuy tyimpupaq kawsanapaq chaypi shutinllapa iskribikasha kaqkunala.

22 ¹Chaymantami chay angelqa rikachimaran uk riyu yakuyjun, kristal yupay kusala chuyita llipyaraqta. Chaymi chay yakituqa tukuy tyimpupaq kawsachikuq yakitu karan. Chay riyuqami yarqamuyaran Dyusninchikpa, chaynulla chay Uyshitapa mantakunan samanmanta. ²Chaynu yarqamurmi pwiblupa atun kallimpa ñaypinta riyaran. Nataq chay riyupa kada manyanpiqami, tukuy tyimpupaq kawsachikuq qiru winayaran. Chayqami kada misis puquq. Chaymi añupaqqa, dusi kuti puquq. Nataq raprankuna-shuypaqami, sirbiq tukuylla pwiblumanta qishaqkuna rimidyakur alliyananllapapaq.

³Chaynu katinmi chay lugarpiqa, manana ima mana allin kaqkunaqa kanqanachu. Chaymi ashwan Dyuspa, chaynulla chay Uyshitapa mantakuna samanman lugarqa, chay pwiblupina

kanqa. Chaymi payta sirbiqkunaqa, chaypina aduranqallapa ima. ⁴Chayraykumi ashwan Dyuswan qaqllapurana rikanakunqallapa. Chaynulla Dyuspa shutintanami urkunkunapi çhurakunqallapa. ⁵Chaymi chay lugarpiqa mana yaçhanqallapachu, imanumi tutapan nirmapis. Chaynulla chaypi taqkunagami, mana ministingallapanachu imanu achkirachikuqta, rupaymatapis. Chaqa Amitunchik Dyusmi paykunataqa achkirachinqa. Chaynulla paykunanami tukuy tyimpupaqna mantakunqallapa.

**Jesucristo shamunan tyimpuqami
shipchamunna**

⁶Chaymantami chay angelqa, kaynu nimiranpis: “Kay rimaykunaqami chiqap. Chaymi chay rimaykunapiqa kunfyakaymatapis puytinchik. Chaymi Amitunchikllapa Dyus rimaqninkunata willaqmi, angelninta kaçhamusha, paypi kriyiqkunata intrachinanpaq ima pasanarpaq karan chayqami shipchamunna” nir.

⁷“¡Chaqa mananami maychu shamunaypaqqa! ¡Shamuninami! ¡Kusa shumaqmi kanqa kay librupi Dyuspaq nishankunata kasuqkunaqa!” nir.

⁸Nuqa Juanmi rikaray, uyaray kaykunata. Chaymantami chaynu rikar, uyarnaqa, chay angelpa naypanlapi qunquriray payta aduranaypaq. Chaqa pay-ari rikachimaran chaykunataqa. ⁹Piru chaynu aduranaypaq qunquritiyqami, payqa kaynu nimiran: “Ama chayta ruraychu. Chaqa nuqapismi Dyusta sirbini, imanutaq qam, chaynulla Dyuspaq rimaq masakikunawan, kay librupi iskribikashakunata kasuqkunawan sirbinki chaynulla. ¡Ashwanmi Dyuslata aduray!” nir.

¹⁰Chaynullami nimiranpis: “Amami pakaplla yupayqa çhurakunkichu, Dyuspaq kay librupi iskribikashakuna-

taqa. Chaqa chay tyimpu nishan kumplikananpaq chayqami, shipchamunna. ¹¹Chaymi mayqanpis chay mana allin kaqkunata ruraqkunataqa dijay ruranqallapa. Chaynulla chay mayqanpis kusa pinqaypaq imakunata ruraqkunatapis, dijay ruraskinqallapa. Piru chay mayqan allin kaqkunata ruraqkunaqa, allinkunalata ruraskinqallapa. Chaynulla, Dyuspa allin kaqninkunaqa, Dyus munashannula kawsanqallapa” nir.

¹²“Chaqa mananami maychu shamunaypaqqa. Chaynu shamurmi tukuyta allita rikar yaçhar, imata rurashannula ima imanu kananpaqpis nishaq. ¹³Chaqa nuqami chay punta litra Alfa ninllapa chay, chaynulla tukukunan litra Omega ninllapa chay kani. Chaynulla nuqami Punta Kaq chay, Tukukanan Kaq chay kani. Chaymi nuqa Qallariq chay, chaynulla Tukukanan chay kani” nir.

¹⁴Chaqa ninmi: “Kusa shumaqmi kanqa mayqanpis raçhpanta paqap yupay, tukuy tyimpupaq kawsachikuq qirupa puquyninta mikuqkunaqa. Chaynulla kusa shumaqmi kanqa, mayqanpis chay kusa shumaq pwibluman punkukunata yaykuq chaykunaqa nir. ¹⁵Piru chay allqu yupay kusala millanaypaq mana allinta ruraqkuna, wasqakuqkuna, ukwan ukwan punuqkuna, wanuchikuqkuna, chay yanqa dyus nishanllapakunata aduraqkuna, llullakuqkuna imaqa, chay kusa shumaq pwibluman mana yaykurchu, ashwan waqtapina kidanqallapa”.

¹⁶“Chaqa nuqa Jesusmi, angelniyta kaçhamusha kani, tukuy kriyiqkunata kayta willananpaq. Nuqami uk qiruta kuchutinllapa qawan, chay yupay Davidpa ayllunllamanta kani. Chaynulla nuqami achkiyaypi uk atun qullar llipyaran chay yupay kani” nir.

¹⁷Chaymi Santu Ispiritu, chaynulla Jesucristupi kriyiqkuna paypa warmin

yupay chaykunaqami kaynu ninllapa: “¡Shamuyllapa!” Mayqanpis uyakuqqa nin: “¡Shamuy!” Mayqanpis kusata yakunaqqa, munarqa shamur upyanqa tukuy tyimpupaq kawsachikuq yakuta, mana imalamatapis pagrakurchu dibaldila nir.

¹⁸Chayraykumi mayqantapis kay librupi, Dyuspaq nishanta uyakuqtaqa, kaytami nishaq: Mayqanpis kay librupi nishanmanta achkachaqaqa, Dyusmi paytapis mas qischakanapaq ninqa kay iskribikashapi nishannulla. ¹⁹Chaynulla mayqanpis kay librupi, Dyuspaq nishankunamanta imalata ashuchiqaqa, Dyusmi kitanqa chay tukuy tyimpupaq

kawsachikuq qirumanta mikunanpaq karan chayta. Chaynulla chay kusa shumaq allin pwiblupi imanukawsananpaq nishanmantaqami, Dyusqa ashuchinqa kay iskribikashapi nishannulla.

²⁰Chaymi tukuy kaykunata nimaqninchikllapaqa, kaynu nin: “Chiqaptami, manana maychu shamunaypaqqa”.

¡Chaynumi kanqa! ¡Shamuy-ari Amituy Jesús!

²¹Chaymi nishaykillapa: Amitunchik Jesucristumi tukuy qamkunata kusata yanapar ima, kusala shumaqta kawsachishunqallapa nir.

Chaynumi kanqa.